

Veac nou

ORGAN AL CONSILIULUI GENERAL A.R.L.U.S.

IN ACEST NUMĂR:

Să fim la înălțime

Bacteriile produc...

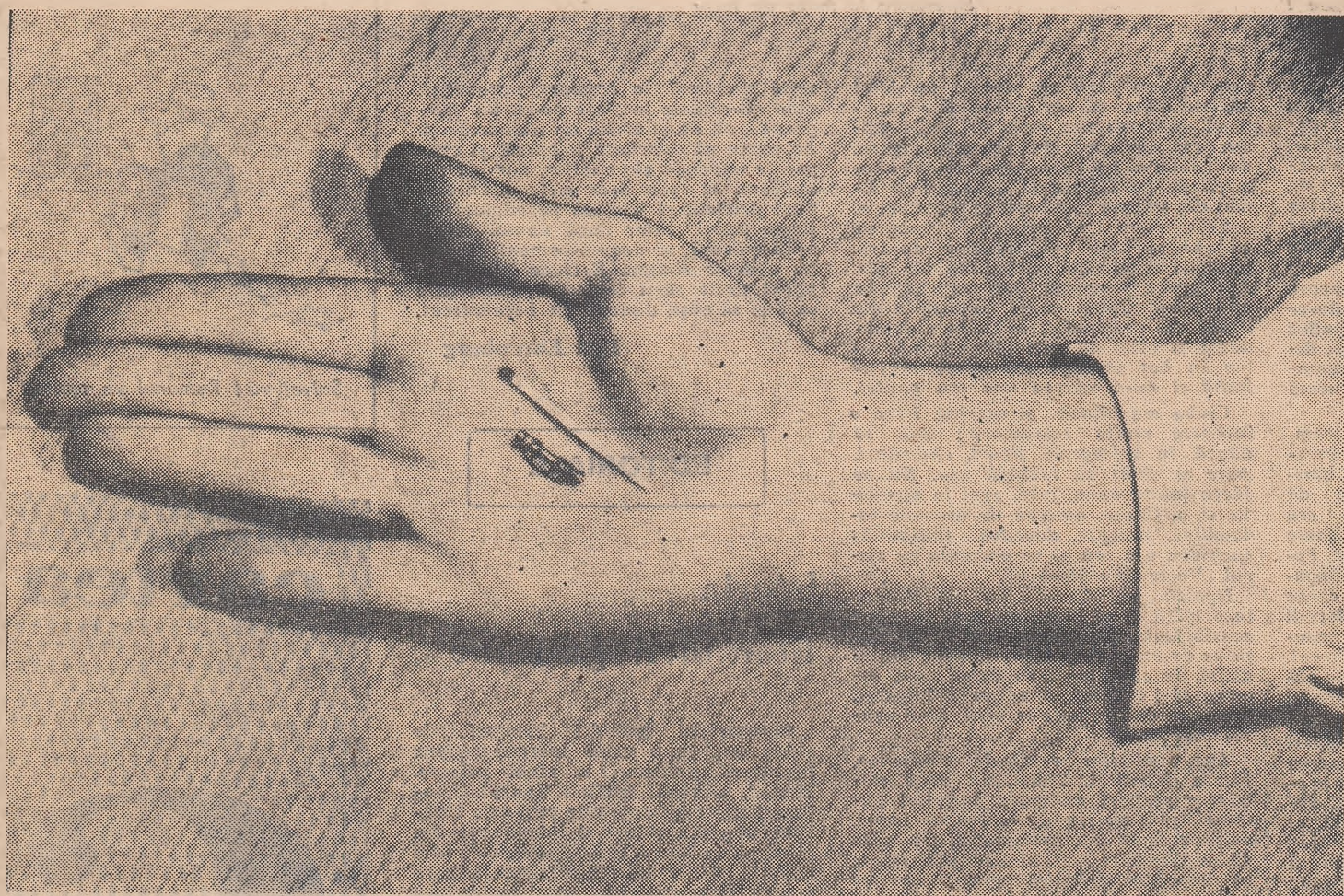
metale

Cea

din urmă cursă...

Moda ține pasul cu anotimpul
(O recentă creație a Casei de mode din Moscova)

Distingeți ceva alături de chibrit? Este un întreg dispozitiv electronic. Dar specialiștii în materie nu se declară încă mulțumiți cu aceste dimensiuni.

(Citiți în pagina 7-a: Fabulosul viitor al mașinilor de calcul.)

Despre cîini

de Ilya Ehrenburg

Pagina

de umor

Anul XXIII

4

(1141)

27 ian. 1967

12 pagini, 1 leu

ESEURI

Despre cîini

Am lucrat la cartea „Oameni, ani, viață” timp de cinci ani. În cuprinsul ei am încercat să povestesc despre mine și despre alți oameni, pe care i-am cunoscut. Acum vreau să vorbesc despre cîini. De ce tocmai despre cîini, se vor întreba, mirați, cititorii. În primul rînd pentru că iubesc cîinii, e o pasiune pe care n-o socotesc nici virtute, nici viciu. Există oameni îndrăgostiți de cai sau de pisici, iar alții care nu iubesc pe nimeni. În ceea ce mă privește, încă din copilărie, am îndrăgit cîinii...

Am să încep, deci, prin a povesti despre cîinele meu, Buzu II. Nu era un cîine fricos, dar la unul din primele bombardamente asupra Moscovei, soția mea l-a închis în casă, la etajul 9 (cîinii nu aveau acces în adăposturile antiaeriene) și Buzu a fost atins de suflul unei explozii. Și-a pierdut cunoștința, dar și-a revenit imediat după ce i-a trecut spaima. Din ziua aceea, viața artileriei îl atrăgea totdeauna la fereastră și cînd s-au tras salvele de salut în cinstea victoriei, Buzu a fost foarte emoționat. Pentru viața noastră se temea însă. Dacă ne aflam departe de fereastră, cîinele hîrîia doar, ușor, dar dacă încercam să ne apropiem, Buzu II se mînia îngrozitor și făcea tot ce-i stătea în putință să ne depărteze de fereastră, convins că salvele de artilerie nu prevestesc nimic bun pentru noi. Cînd a început să fie atent la salvele de salut în cinstea diferitelor victorii obținute pe fronturile de luptă și ori de cîte ori se făceau guzite, schelălia, avertizîndu-ne asupra pericolului.

Există cîini de rasă și dulăi de rînd. Și unii, și alții au multe calități. Dar, îndrăznesc să afirm că dulăii obișnuiți au o personalitate mai complexă decît cîinii de rasă. Cîinele ciobănesc scoțian poate să mîne la pascut o cireadă de vaci sau o turmă de oi fără păstor. El îndepărtează, fără brutalitate, vacile distrase care încalcă hotarul oilor. Cîinii de rasă Newfoundland sînt folosiți la salvarea inecaților. Scriitorul francez Simenon și-a petrecut odată concediul, într-o barcă, cu un asemenea cîine și a avut multe de îndurat din pricina lui. La Marna, vilegiaturistii făceau baie în riu, iar cîinele se repezea să-i salveze de la inec... Setterii sînt buni pentru vînătoare. Terrierii de diferite specii sapă canale în căutarea bursucilor, dar li se întîmplă adesea să dea doar peste cîrțițe. Toți acești cîini de rasă seamănă cu oamenii calificați într-un anumit domeniu, cu specialiștii.

Am amintit de Buzu II, un skye-terrier, moscovit de baștină. Dar Buzu I a fost doar un cîine de curte sau, cum se exprimă cu îngăduință crescătorii, o corcitură. Mama lui a fost de rasă skye-terrier, iar tatăl lui spaniel. M-a însoțit la Paris. Era un cîine voios, minunat, deși avea cel puțin două defecte: era lăudăros și mare pișicher. Cînd îl îneam în lesă era un scandalagiu fără pereche și se lega chiar și de bulldogii feroși, dar cum îl lăsam liber devenea numaidecît foarte prevăzător și ocolea cu grijă orice cîine mai mare ca el.

Locuiam la primul etaj și, uneori, Buzu scăpa în stradă, îndreptîndu-se glonț spre măcelăria unde se vindea carne de cal. Acolo se producea cu diferite numere: făcea sluj, piruete complicate și primea, drept plată, o bucată de carne.

La restaurantul unde prînzeam, cîteodată, făcea un tur de onoare printre mese, îi privea pe comeseii și, bineînțeles, îi mirosea. Nu se apropia de perechile de îndrăgostiți, întrucît era prea ocupat cu propriile lui sentimente și nu vroia să se lase înduioșat. Poposea la masa cîte unui client însingurat, care consuma o mîncare cu carne și începea să se gudure spre a-i dovedi înfînta-i dragoste. Impresionat, consumatorul își împărțea cu el biftecul. După un sfert de oră, însă, îl căuta zadarnic, pentru că ajunsese la pere și lui Buzu I nu-i plăceau fructele.

Cînd ieșeam cu el pe bulevardul Montparnasse o lua înaintea, intra într-o cafenea, se oprea la bar, unde se preparau sandviciuri și începea să-și demonstreze numerele de circ. După ce obținea o felie de șuncă, ieșea în stradă și mă aștepta cu o mină ce vroia să spună: De ce-ai întîrziat? Credea cu sfințenie în puterea de convingere a exercițiilor sale. Într-o zi, un prieten de-al meu, un pictor ceh, îmi făcu o vizită însoțit de două frumoase cățele, de rasă skye-terrier. Buzu I se grăbi să le primească galant, dar ele îi răspunseră cu un miriș nu prea prietenos. Atunci Buzu încercă să le capteze bunăvoința cu piruetele sale obișnuite.

Odată se juca singur în cameră și mîngea s-a rostogolit sub dulap. Cînd m-am întors, l-am găsit în fața dulapului așteptînd să apară mîngea.

Am cunoscut și un alt exemplar de acest fel, un cîine roșu de curte, pe nume Călugărul. În vara lui 1916, am petrecut cîteva luni în sudul Franței, în orașelul Es. Un cîine mare și stingaci venea să prînzească zilnic cu noi. L-am botezat Călugărul din pricina blănișii lui ce aducea cu o rasă monahală și a ochilor lui vicleni. Într-o zi l-am întîlnit în oraș. L-am strigat și s-a întors spre mine. Femeia alături de care mergea îi spunea Bijou. Apoi i-am descoperit și un al treilea stăpîn, la care Călugărul obișnuia să doarmă, dar care nu se arăta deloc în cursul zilei.

Următoarea întîlnire cu Călugărul s-a întîmplat într-un tramvai, la Nisa. Ta-

Ehrenburg la masa de lucru

xatorul îmi ceru să plătesc un bilet pentru cîine. M-am mirat, dar taxatorul mi-a răspuns nervos: „Nu-i prima dată. Se duce la Villefranche”. Avea, deci, și un al patrulea stăpîn, la opt kilometri de Es. Călugărul devenise diplomat din pricina piinii cea de toate zilele.

Toți cîinii își întîmpină bucuroși stăpînii și mulți îi așteaptă cu daruri: pantofii de casă, o cîrpă sau un ziar. Așa făceau și pudelii fiicei mele: Ciuka și Ugolek. Cîinele unei cunoștințe din Praga era permanent în căutare de cadouri și cînd nu mai găsea nimic își lua în bot urechea lui lungă și pufoasă și mi-o aducea mie sau gazdei.

Ciuka era blindă și casnică. Irina o învățase multe scamatorii: știa să aducă, în sufragerie, țigări, chibrituri, ziare și chiar să închidă ușa. Nu se făcea întotdeauna, însă, apel la serviciile ei și Ciuka, amețită de aromele salamului dietetic, dovedea inițiativă: închidea ușa sau ni se prezenta cu ziarul „Vecerniaia Moskva”.

Ugolek, fiul Ciukăi, era un visător incorrigibil și se deosebea prin marea-i sensibilitate. Cînd simțea pe cineva cuprins de tristețe, și în timpul războiului astfel de clipe nu erau deloc rare, încerca să-l încurajeze, se așeza lângă el, îl privea cu simpatie în ochi, dînd ușurel din coadă.

Auzul cîinilor este, de asemenea, foarte dezvoltat. Taiga, un cîine ciobănesc scoțian, distingea duduul automobilului nostru de la 300 de metri, se repezea în loja portarului și-i cerea să ne deschidă poarta. Eu nu reușeam să deosebesc duduul mașinei noastre de al altor automobile, dar Taiga îl distingea fără greșală.

Cîinii nu trăiesc mult și cunoscutul dresor V. L. Durov a avut de-a face, în cursul vieții lui, cu mulți cîini. Îmi aduc aminte că pe la sfîrșitul deceniului al treilea dresase un cîine pentru rolul de matematician. Durov îl întreba: „Cit fac 3 și cu 1”, iar cîinele îi

aducea un cub cu cifra șapte. „8 fără 5?” și cîinele se ivea cu un cub pe care era notată cifra trei. Într-o zi, Durov s-a adresat astfel spectatorilor: „Cîinii nu știu să socotească, dar sînt foarte buni observatori. Priviți cu atenție! Expresia feței mele se schimbă atunci cînd cîinele ajunge în dreptul cubului potrivit”. Durov a repetat numărul de patru ori, dar nimeni n-a observat cînd i-a făcut semn cîinelui, clipind ușor. Ultimul favorit al lui Vladimir Leonidovici a fost Rijka, un cîine ciobănesc scoțian. A făcut de gardă la catafalcul dresorului și, conform dorinței decedatului, a luat parte și la înmormîntare...

În ziua terminării romanului „Furtună”, am primit cadou o cățelușă de rasă skye-terrier, pe care am botezat-o cu numele eroinei mele Mado. Într-o zi, trecînd cu ea pe stradă, am strigat-o: „Mado!” O femeie s-a uitat lung la mine și mi-a spus: „Nu vă e rușine să puneți cîinelui un astfel de nume?” Nu i-am spus că eu sînt autorul romanului. Skye-terrierii au o statură foarte joasă, sînt lungi și cu labelle scurte. Femeia a continuat: „O altă stirpătură n-ați mai găsit?”. N-am mai putut rezista și i-am răspuns: „Și ca să fii mic trebuie să crești”.

Unii cititori își vor spune, poate: „Ei, bătrînul și-a cam pierdut mințile! Ce folos de pe urma unui cîine?” Filo-

problemele fundamentale ale literaturii germane din epoca amintită și anume: dialectica relațiilor dintre romantism și realism în prima jumătate a secolului trecut, procesul de formare și de dezvoltare a realismului critic și primele mlădițe ale ideologiei socialiste în operele unor scriitori germani.

Capitolele de sinteză sînt completate cu capitole monografice consacrate unor reprezentanți de frunte ai literaturii germane ca: Heine, Holderlin, Buchner, Kleist, Hoffmann, Chamisso.

O contribuție importantă la alcătuirea volumului o aduce istoricul literar R. Samarin, cu o seamă de capitole de sinteză și monografice ca, de pildă, capitolele „Marea revoluție franceză și literatura germană” (împreună cu S. Turaevii), precum și capitolele „Mișcarea națională de eliberare din 1807—1813 și literatura germană”. Tot R. Samarin semnează capitolele monografice privitoare la opera lui Kleist, Chamisso și alții.

V. Neustroev se ocupă de creația lui Forster și a fraților Grimm.

N. Balașov aduce puncte de vedere noi în tratarea lui Jean Paul Richter, iar M. Tronskaia analizează creația lui Börne și a scriitorilor grupați în asociația „Tinăra Germanie”, cu referiri bogate la valorile stilistice ale operelor lor.

De literatura anilor 1848—1849 se ocupă S. Tunaev, iar N. Verhovski de creația lui Grabbe, Immermann și Buchner. Tot el este și autorul capitolului monografic consacrat lui Holderlin, conținînd numeroase observații fundamentale și actuale despre opera acestuia.

Evoluția poeziei lui Heine, legăturile dintre creația scriitorului și vederile lui estetice sînt înfățișate de A. Dimitriev în două articole ce analizează poezia, proza și publicistica scriitorului german.

I. Mirinski analizează creația lui Hoffmann subliniind valorile acesteia și încearcă să înlăture confuziile ce s-au vădit în istoriografia sovietică dintre anii 1945—1955 în legătură cu opera lui Hoffmann.

Volumul mai cuprinde, de asemenea, un studiu despre concepțiile estetice ale lui Hegel, sub semnătura lui M. Ovsiannikovii.

Volumul include, de asemenea, un număr de scriitori de limbă germană care au trăit dincolo de hotarele Germaniei, cu toate că, după părerea unor recenzenti, lista lor ar fi trebuit sporită cu nume la fel de însemnate pentru istoria literaturii germane, care au scăpat redacției (Moritz Hartmann, Karl Bek etc.)

Volumul se sprijină pe un aparat bibliografic complex și complet, de mare utilitate pentru cei ce studiază literatura germană și cu frecvente referiri la influențele pe care operele scriitorilor citați le-au exercitat asupra literaturii germane și asupra unor scriitori europeni.

EDITORIALE

Istoria literaturii germane

Germaniștii sovietici lucrează, de cîteva ani, la o vastă lucrare asupra literaturii germane, în cinci volume. Recent, a văzut lumina tiparului volumul trei care cuprinde perioada 1790—1848, una din cele mai interesante din dezvoltarea literaturii germane: cu alte cuvinte, de la revoluția franceză, care a găsit un puternic ecou în creația scriitorilor germani, și pînă la marile mișcări democratice din jurul deceniului cinci al secolului trecut. A fost o perioadă dominată de figurile lui Hegel și Marx, Goethe și Heine. Acordînd un spațiu larg luptei pentru unitatea Germaniei, volumul include o seamă de ecouri deosebit de actuale.

CONSTRUCȚII DE MAȘINI

80 de tipuri în 36 de țări

Uzina de mașini-unelte din Harkov e cunoscută pentru produsele ei nu numai în Uniunea Sovietică, ci și în multe alte țări. Modern utilată, uzina fabrică între altele mașini de rectificat de mare precizie (2,5 micrometri la finisaj, cu alte cuvinte a suta parte din grosimea unui fir de păr), mașini de polizat paletele de turbină realizate pentru prima oară în lume, mașini de rectificat piese cilindrice până la 200 mm lungime și suprafețe circulare, în total peste 80 de tipuri necesare metalurgiei, industriei chimice, industriei petroliere și de construcții mecanice care — în afara cererii interne — sunt exportate în 36 de țări.

Succesele obținute de uzina de mașini-unelte din Harkov se datoresc nu numai dotării cu utilaj ultramodern ci și înaltei calificări a personalului, inovațiilor și raționalizărilor propuse de muncitori, tehnicieni și ingineri. Una din cele mai recente inovații, realizată în atelierul experimental al uzinei, este răzuitorul pentru suprafețe plane care polizează batiurile mașinilor făcându-le strălucitoare ca oglinda. Tot în atelierul experimental s-au născut mașina de polizat palete care reduce operația de la 9 ore pentru o turbină de 300 000 c.p. la numai 30 de minute și noul tip de mașină de rectificat pentru piese cilindrice lungi, cu comandă automată, de la care pornind vor fi realizate mașini destinate unor piese și mai lungi.

În actualul plan cincinal, a declarat inginerul șef al uzinei, întreprinderea va cunoaște o amplă dezvoltare. Un mare sector, care a și intrat în funcțiune, este atelierul de asamblaj mecanic, specializat în fabricarea axurilor și altor piese importante ale mașinilor-unelte, dotat cu un transportor pentru piesele brute și cu mașini-unelte cu un ciclu de comandă automată sau semi-automată, astfel încât muncitorii care le deservesc nu au în grijă decât reglarea. În următorii cinci ani, după terminarea noilor construcții, uzina din Harkov își va spori producția cu 50 la sută în comparație cu anul 1965.

COMERT EXTERIOR

De la stupi la utilaj frigorific

Cu puțin timp înaintea Revoluției din Octombrie, la Kazan a fost organizată o expoziție industrială internațională. La expoziție a participat printre altele orașele ale Rusiei și Tarevokoksaisk, cum se numea pe atunci Ioșkar-Ola, capitala de azi a R.S.S.A. Mariice. Exponatele prezentate de Tarevokoksaisk erau pistari, coșuri, opinci și stupi. Cele cinci decenii care s-au scurs de la Revoluție au adus însă transformări fundamentale în economia republicii.

În clipa de față Republica Sovietică Socialistă Autonomă Mariică se mîndrește, de pildă, cu un modern combinat de hîrtie și celuloză, care este principalul producător de hîrtie tehnică din Uniunea Sovietică. Produsele combina-

tului sînt utilizate pe scară largă în tehnica fotografică și cinematografică, în comunicații și producția de șampanie, în industria mobilei și alimentară. Ele sînt, de asemenea, articole de export solicitate în multe țări.

Dar capitolul export al Republicii Mariice este mult mai vast. Aceasta trimite în șaptezeci de țări din Europa, Asia, Africa și America utilaj frigorific, instrumente de așchiere, redresori, vitamine, fire de in, material lemnos și alte produse. Cîteva din întreprinderile republicii participă cu regularitate la expozițiile și târgurile internaționale. Fabrica de confecții „Trujenița”, de pildă, a prezentat la New York, Bruxelles, Damasc, Osaka, Poznan diferite obiecte vestimentare cu motive naționale mariice. Uzina „Torgmaș” a expus de mai multe ori la Bruxelles, Leipzig, Izmir și Paris. Au mai participat la diferite expoziții și târguri internaționale uzina de aparate cu semiconductori și combinatul de celuloză.

INDUSTRIA PARFUMURILOR

Un buchet de 216 000 de tone

Pentru a obține un singur gram de ulei de trandafiri este nevoie de sute de kilograme de petale. Știind acest lucru, e lesne de înțeles ce înseamnă cele circa șase tone de ulei de trandafiri produse de întreprinderile din Ucraina, R.S.S. Moldovenească, Gruzia și ținutul Krasnodar. De altfel, U.R.S.S. se situează în clipa de față pe primul loc în lume în producția de ulei de trandafiri.

Locul imediat următor în ierarhia produselor aromatice sovietice îl ocupă uleiul de lavandă. Acest produs s-a bucurat de o înaltă apreciere din partea membrilor unei delegații a combinatului „Bolgarskaia roza” care a făcut recent o vizită în Crimeea. Ei au povestit gazdelor despre o interesantă ex-

Conținutul cutiei cu surprize „Svadebnaiia”, produsă de o fabrică moscovită, are un miros suav de măgăritar și iasomie

periență făcută cu soiri de levănțică din Franța, U.R.S.S. și indigenă. Cea mai mare cantitate de ulei de lavandă a fost obținută din soiriile sovietice „Prima” și „Record”. S-a expedit apoi produsul căpătat în R.D.G., Elveția și Franța. În aceste țări uleiul de lavandă sovietică s-a bucurat de o foarte bună primire. Drept concluzie, au hotărât să achiziționeze din Crimeea un mare număr de puieți de levănțică „Prima” și „Rekord”.

În clipa de față, U.R.S.S. produce un vast sortiment de uleiuri eterice: busuioc, coriandru, levănțică, mentă, trandafiri, molură etc. Substanțele aromatice sovietice intră în compoziția a 500 de produse cosmetice de parfumerie și săpunuri de toaletă indigene. Esențele aromatice sînt mult solicitate și de cofetării și patiserii.

Anul 1966 s-a soldat pentru producția sovietică de uleiuri eterice cu un bilanț elocvent. Au fost obținute 1 400 de tone de diferite uleiuri, iar „bucetul” tuturilor plantelor aromatice cultivate a cîntărit nici mai mult nici mai puțin de 216 000 de tone. Aceste plante au ocupat o suprafață de 270 000 de hec-

Pepită de peste 14 kilograme descoperită în regiunea Magadan

tare. În 1970, producția medie anuală de uleiuri eterice urmează să ajungă la 1 700 de tone. Acest spor se va realiza prin creșterea recoltei la hectar, extinderea suprafețelor cultivate, obținerea de soiuri noi mai productive etc. Primii pași în această direcție au și fost făcuți. Specialiștii sovietici au realizat soiuri noi de levănțică și trandafiri care întrec cele mai bune standarde mondiale. Tot în această ordine de idei, în Crimeea a luat ființă un institut unional de cercetări pentru culturile din care se extrag uleiuri eterice.

URBANISTICĂ

Al șaselea metrou

Anul 1967 marchează pentru Harkov un mare eveniment: începe construcția primei linii de metrou din oraș. După Moscova, Leningrad, Kiev, Tbilisi și Baku, Harkovul va fi a șasea localitate sovietică ai cărei locuitori vor beneficia de acest mijloc de transport rapid și comod. Pentru început se prevede construirea liniei care va deservi raioanele centrale ale orașului, pe o distanță de 18 kilometri. De-a lungul ei vor fi plasate unsprezece stații.

Harkovul cu cei peste 1 200 000 de locuitori ai săi se întinde însă pe o suprafață de 28 000 de hectare, numărînd pe latura cea mai lungă 30 de kilometri. Din această cauză tipul tradițional de metrou nu ar fi putut soluționa problema transportului. Așa că a fost adoptată și varianta „oraș-suburbie”. După această schemă se vor construi două trasee care vor lega sectoarele de cale ferată din suburbii cu cele din raioanele industriale cu populație densă ale orașului. O linie va străbate orașul de la răsărit la apus, iar alta de la nord la sud.

Pentru liniile „oraș-suburbie” se proiectează un nou tip de vagoane care vor putea circula atît pe liniile metroului cît și pe sectoarele de cale ferată din suburbii. Ele vor dezvolta viteze mergînd pînă la 90 de kilometri pe oră în tunel și 130 kilometri pe oră pe calea ferată. Capacitatea fiecărui vagon va fi de 240—255 de călători. La construirea tunelurilor se vor folosi fie tubinguri de fontă, fie blocuri din beton armat. Și încă un amănunt important — datorită noilor sisteme de semnalizare și blocării automate trenurile vor circula la un interval de un minut și jumătate.

Prima linie a metroului din Harkov va fi terminată în 1970.

INDUSTRIE EXTRACTIVĂ

Cascadă de aur

În ținutul Amurului aurul este extras de multă vreme, dar abia în anii putezii sovietice exploatarea filoanelor aurifere a fost industrializată, cunoscînd o largă dezvoltare. Din minele modern utilizate, se extrag mari cantități din prețiosul metal, reprezentînd o bună parte din totalul producției de aur a țării. Alături de vechile mine, în fiecare an se deschid altele noi, căci prospecțiunile în nesfîrșitele lor peregrinări des-

coperă numeroase zăcăminte aurifere. Nici cînd, însă, ci n-au avut norocul muncitorilor de la mina „Octombrie”, situată în apropierea fluviului Gar.

În 1965, aceștia au scos pentru prima oară la lumina zilei o pepită extrem de rară cîntărind 2 670 grame, pentru ca în toamna anului trecut să descopere într-o tranșee de prospecție nu mai puțin de 169 pepite, dintre care una cîntărea 2 510 grame. Cea mai masivă pepită scoasă la suprafață în această regiune este însă cea descoperită de muncitorul Doronin în luna octombrie 1966, în greutate de... șapte kilograme! La cîteva pași numai de locul neașteptatei descoperiri, un alt căutător de aur, A. Boldiriev, a dat peste un alt „campion” care cîntărea 6 140 grame, iar alți prospectori au degajat în aceeași zi patru pepite cu o greutate cuprinsă între 170 și 310 grame. Un asemenea cumul de pepite, a declarat recent M. Surikov, geolog șef al exploatării „Octombrie”, ne îndreptățește să ne așteptăm la descoperirea unui mare zăcămint, poate unic în lume, o adevărată cascadă de aur.

Dar dacă pepitele ar părea un lucru firesc într-o mină, întimplarea soferului A. Lușnikov din Iakutia, o altă regiune auriferă a Uniunii Sovietice, este cu totul ieșită din comun. Culegînd cartofi în grădina din preajma casei, el a descoperit o pepită în greutate de 200 grame! Cum se explică fenomenul? Desigur, prin abundența în prețiosul metal a solului iakut, dar și prin faptul că odinioară pe acel teren a existat o exploatare în care, din neatenție, a fost eliminată o dată cu sterilul și bucată de aur.

O cîrțiță imposibilă

După ce i s-a descris în cîteva cuvinte cam ce știe să facă uriașa „cîrțiță”, un inginer de mine a exclamat: „E imposibil!” De altminteri, aceeași reacție au avut-o și reprezentanții serviciilor de brevetare ale unor firme americane, japoneze, franceze și vest-germane, care urmăreau neîncrezători prezentarea noii creații a Institutului unional de cercetări în tehnica forajului.

Prin ce se deosebește instalația sovietică de foraj turboreactiv denumită URTB? Ea sapă puțuri de extracție cu un diametru de 6,2 metri și o adîncime de 1 000 de metri. Într-un tunel ca acesta începe cu ușurință o garnitură de metrou. În plus URTB necesită o turlă de foraj cu o capacitate de ridicare de numai 130 de tone în vreme ce în tehnica mondială se folosesc turle de 650 de tone pentru forarea puțurilor cu un diametru de numai 2,54 metri. Încă un merit al instalației constă în viteza ei de forare care este, în medie, de 160 de metri pe lună.

— Și acum pune-o în priză

actualitatea

CEA DIN URMĂ CURSĂ...

Și totuși,
Donald Campbell
n-avea nimic
din temperamentul
unui aventurier

Uriașa „Pasăre albastră” se desprinde de oglinda lacului, se avintă în văzduh, execută o rotire completă și, cuprinsă de flăcări, se prăbușe.

Radiotelegrafistul de la punctul de observație auzi ultimele cuvinte ale lui Campbell.

— Mor. S-a sfârșit.

Glasul lui Campbell era uimitor de egal, de parcă ar fi constat un fapt. Nimic altceva. Abia după aceea se mai auzi un oftat adânc.

„Pasărea albastră” dispăru sub apă. Valurile o înghițiră într-o clipă. Și, după încă o clipă, lacul Coniston își recăpătă aspectul neted și sticlos. „Pasărea albastră” și Campbell dispăruseră în adânc. Pentru totdeauna.

Ultimul act al tragediei n-a durat decât câteva secunde. Milioanele de spectatori care-l urmăreau la televizor nici nu apucaseră să-și vină în fire, că totul se și isprăvisse. Nu mai puțin uluiți decât ei, operatorii uitaseră să scoată din funcțiune camerele de luat vederi, așa încât am putut vedea cum colaboratorii lui Campbell telefonau la Londra soției:

— Tonia, vino imediat, Campbell s-a răsturnat. Da... Mortal...

Lângă lac, un „Jaguar” își aștepta stăpînul. Pe bancheta din față se aflau un pulover și o umbrelă. Campbell era sportiv și gentleman.

Două luni și două zile așteptase această dimineață pe malul lacului Coniston din Lancashire. Vremea își făcea de cap. Devenise nervos. Părea că toate se coalizaseră împotriva-i. La 13 decembrie o pasăre se strivise de parbrizul mașinii. În ajunul Crăciunului înregistrase un record dar, spre ghinionul lui, secundanții plecaseră la masă și timpul nu fusese cronometrat.

În sfârșit, în zorii zilei de patru ianuarie meteorologii anunțară: „Cer senin. Lacul e ca oglinda”. Campbell ieși pe balconul vilei. Își lipi binocul de ochi. Fața îi era cenușie și încordată.

— Astăzi sau niciodată — se adresă el mecanicilor, apoi, zărindu-i pe zăriști, rosti zîmbind: — Știu foarte bine de ce ați venit. Ca să asistați la funeraliile mele. Am să caut, însă, să vă înșel așteptările.

Gluma nu fu gustată. Reporterii surseră forțați.

Superstițios, ca cei mai mulți dintre oamenii pentru care jocul cu moartea nu este un mijloc de amuzament ci o meserie, Campbell nu se simțea de fel în apele lui.

Șalupele de salvare traseră o salvă de rachete ca să curețe lacul de pescăruși. Campbell cobori în cabina „Păsării albastre”. Îl sărută, ca să aibă noroc, pe Tiki, un mic zeu polinezian din lemn, după care-l așeză lângă el pe mister Whoppit — un ursuleț de catifea albastră — talismanul preferat. Apoi dădu prietenilor „spre păstrare” luleaua și cutia cu tutun. Un ultim salut cu mina și...

„Pasărea albastră” porni să doboare recordul mondial de viteză pe apă. Precedentul record, 276,33 mile pe oră, fusese realizat de Campbell în decembrie 1964 pe lacul Dumbing în Australia. De data asta Campbell nu voia pur și simplu să obțină un nou record mondial; visa să depășească limita de trei sute de mile, ce părea fantastică.

Prima jumătate a distanței — de la nord spre sud — a fost străbătută cu 297 mile pe oră. I se comunicase prin radio. 297 de mile? Însemna că de la sud spre nord va trebui să atingă cel puțin 303 mile. Ulterior s-a spus că Campbell s-a grăbit, n-a lăsat timp valurilor stîrnite de „Pasărea albastră” să se liniștească. Cine știe? Viața nu-i o peliculă de film ce poate fi rulată deandăratelea. Oricum, mașina dezvoltă o viteză fantastică, cum nu mai atinsese pînă atunci nici un obiect pe apă. Cronometrele înregistrară trei sute de mile pe oră, trei sute zece, trei sute douăzeci! În această ultimă clipă, pînă la semnul de control mai erau cîteva metri și o

fracțiune de secundă. Dar, deodată, de pe platforma de observație se transmisese pe țarm: „Aici Tango, Catastrofă cumplită”.

„Tango” era numele de cod al observatorului. „Tangoul morții” — ar fi spus desigur Campbell.

Cel dintîi sosi la locul catastrofei Leo Villa, cel mai bun prieten al lui Campbell și constructorul „Păsării albastre”. În jur era numai apă, impasibilă ca moartea. Nici urmă de mașină și de conducătorul ei. Pe oglinda verde a lacului Coniston se legăna singuratic un singur obiect — micul mister Whoppit, ursulețul de catifea albastră.

Tragedia de la Lancashire, care s-a încheiat cu moartea lui Campbell, n-a durat decât zece minute, de la startul pînă la finișul „Păsării albastre”. Dar aceste zece minute scurte au închis în ele dramatica istorie a două generații de Campbelli — tatăl și fiul, supranumiți „regii vitezei”.

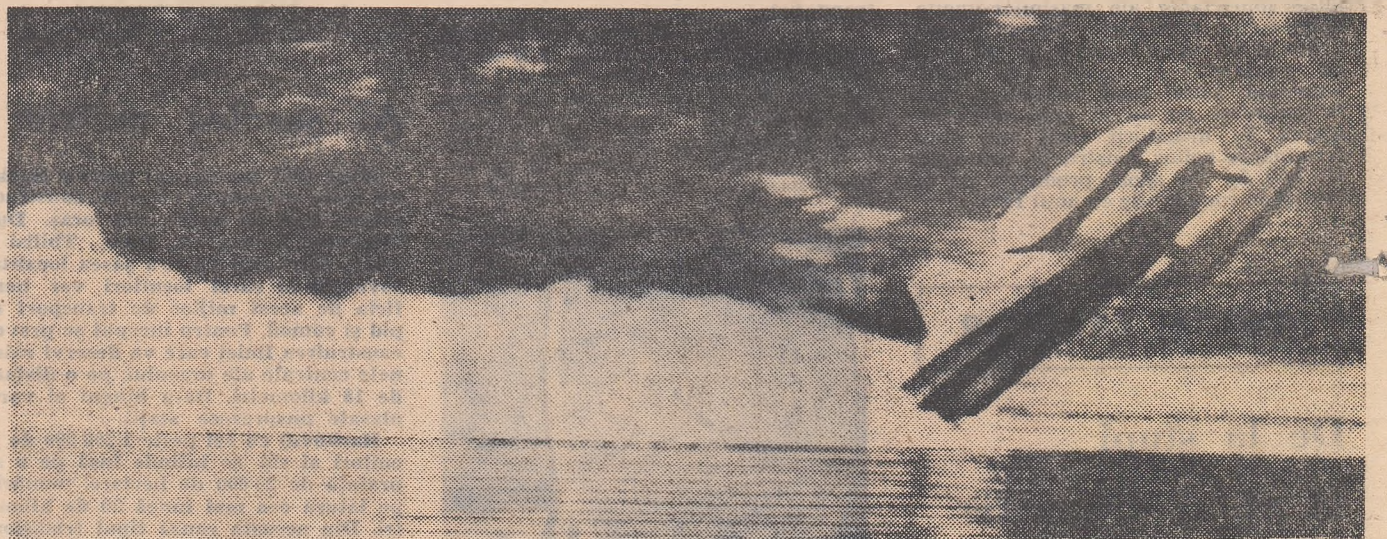
„În familia mea eu trebuie să fiu primul și ultimul recordman”. Cunoștea prea bine prețul faimei de „rege al vitezei” ca să dorească aceeași viață și moștenitorului său. Altminteri însă făcea tot ce-i sta în putere ca „să facă din Donald un om”. Dimineața, înainte de micul dejun, tatăl și fiul boxau, iar seara, după cină, discutau despre sensul vieții, nu despre prețul ei.

Sir Malcolm a murit în pragul anului 1949. Nu se știe exact ce a lăsat moștenire fiului, dar un lucru se cunoaște totuși: „Pasărea albastră” nu figura în testament. Și cine știe care ar fi fost destinul lui Donald dacă, chiar a doua zi după moartea tatălui, un „cursist” american n-ar fi declarat în public că e gata să bată recordul lui Campbell-senior, iar peste câteva zile și-a și tradus amenințarea în fapt.

Donald a ridicat fără ezitare mînușă. L-a chemat numaidecît pe Leo Villa, mecanicul lui Sir Malcolm, a pornit spre lacul Coniston și a luat pentru

tea lui Campbell, mă obsedează impresia că Donald își citea propriul necrolog. Cei care l-au cunoscut de aproape pe Campbell spun că a privit pelicula de cîteva sute de ori cu un fel de perseverență maniacă. Filmul nu avea o valoare educativă, științifică sau sportivă. Se pare, însă, că marele recordman se obișnuia în felul acesta cu gîndul morții. Oricum, asemenea „materiale didactice” nu sînt pentru oameni cu nervii slabi...

Dacă cineva m-ar întreba care a fost leit-motivul vieții lui Campbell, aș spune fără să ezit: dragostea. Dragostea pentru tatăl lui, pentru țara lui, pentru știință. După părerea mea, cei care afirmă că mulțimea de trofee ale tatălui — ce împodobeau casa din Sussex a familiei Campbell — au jucat un rol fatal în viața lui Donald se înșală. Fi-rește, ele nu-l lăseau indiferent. Dar nu asta l-a determinat să se așeze la cirma „Păsării albastre”. El n-a luat startul ca să doboare recordurile tatălui, ci ca

Mașina străbătuse trei sferturi din drum: încă 150 de metri și recordul avea să fie doborît. Deodată, însă, „Pasărea albastră” s-a desprins de luciul apei...

Tatăl lui Donald Campbell — Sir Malcolm Campbell — a stabilit nouă recorduri de viteză pe uscat și patru pe apă. Deși a fost „cel mai iute om” din deceniile 1920—1940, a izbutit să moară în patul lui de o criză de inimă, la 63 de ani.

Steaua lui Sir Malcolm a apărut pe firmament în perioada de început a impetuozității avînt luat de construcția de automobile. El a primit botezul focului pe faimoasa pistă din Brooklands, de pe care și-au luat zborul în lume mașini „Rolls-Royce”, „Daimler”, „Humber” etc. Acolo, la Brooklands, a montat prințul Louis Sborovsky pentru prima oară pe un șasiu de „Mercedes” motoare de dirijabil. Și tot la Brooklands a luat cel dintîi start „Pasărea albastră” a lui Campbell-senior (mașina a fost numită așa după o piesă de Maeterlinck care se juca pe atunci, în 1910, pe scenele din West-End). La Brooklands, Campbell-tatăl a bătut recordul lui Emery, stabilit pe un „Benz” — 126 de mile pe oră — socotit imbatabil.

Apoi, Malcolm Campbell a început să lupte, de unul singur, cu puternica Americă, lupta lui David cu Goliat și a doborît, unul după altul, recordurile deținute de americani pe uscat și pe apă. În 1935, el a depășit bariera de trei sute de mile pe uscat. Și tot el a fost deținătorul ultimului record antebelic pe apă, stabilit pe lacul Coniston — 141,74 mile pe oră, cu 15 zile înainte de declanșarea războiului.

În 1921, în familia Campbell s-a născut un băiat — Donald. Fiul își diviniza tatăl și visa să îmbrățișeze aceeași carieră. Dar sir Malcolm era categoric:

prima oară startul pe „Pasărea albastră” a tatălui. Apoi a început o cursă îndelungată, care a avut ca obstacole banii, timpul, moartea. „A fost o viață pe marginea unui crater de vulcan” — a spus soția lui.

A fost însă această viață pe placul lui Campbell? Și da, și nu. Nici prin fire și nici prin educație nu era un temerar pînă la nesocotință. În afară de asta era superstițios. Cînd se afla într-un automobil obișnuit, nu se sfia să strîngă curelele de siguranță. Nu-i plăcea, de asemenea, să i se vorbească despre curajul lui. În locul cuvîntului curaj, prefera să folosească prozaica expresie „risc calculat”. Era un inginer talentat și se pricepea foarte bine la calcule. Dar era și un om foarte curajos și de aceea îi plăcea să riște.

Despre moarte vorbea mult și serios. Despre viață puțin și poetic. „Viața este un lanț de creste muntoase și nu trebuie să te temi de coborișuri, dacă în urma lor te așteaptă un nou urcus. E groaznic cînd nu mai ai pe ce urca. Lipsa unui țel este mai cumplită decât moartea. Visul meu este să mor în bocanci de alpinist”.

Campbell era deseori invitat ca oaspete de onoare de Clubul sportiv național, de „Variety Club” și de multe alte asociații sportive. În loc să țină cuvîntări banale, venea cu un film care reproducea moartea unui prieten și rival al lui, John Cobb, întîmplată în 1952, pe celebrul lac scoțian Loch-Ness, în timp ce încerca să stabilească un nou record pe apă. Campbell proiecta pelicula și o comenta. Într-o zi, la Clubul sportiv național am avut și eu prilejul să-i ascult comentariul. Atunci suna ca un prinos de respect adus rivalului său. Dar, amintindu-mi-l acum după moar-

să le apere. Mai mult, fiind superstițios, el credea că spiritul tatălui trăia în el.

De două ori, pe același lac Coniston, Campbell a fost la un pas de moarte. „Și de fiecare dată tata, care era în spatele meu, mi-a sugerat soluția cea mai bună”. În 1960, în S.U.A., „Pasărea albastră” de uscat, care gonia cu 350 de mile pe oră, s-a răsucit de trei ori în aer și apoi s-a prefăcut în tîndări. Campbell s-a ridicat, s-a scuturat calm de praf și a pornit pe jos spre mașina salvării.

În 1951, pe lacul Hard, Campbell a cîștigat premiul instituit cu mulți ani în urmă de poetul italian Gabriele d'Annunzio în amintirea celebrului Sigreiva, cîndva principalul rival al tatălui său. Condițiile elaborate de d'Annunzio, care nu era numai un poet strălucit, ci și un automobilist de înaltă clasă, erau atât de complicate încît timp de douăzeci de ani trofeul n-a putut fi cîștigat de nimeni. Campbell a cucerit, însă, această victorie în memoria tatălui său.

Campbell-senior a obținut întotdeauna banii de care avea nevoie pentru construcția „Păsării albastre”. La început, nici Donald n-a întîmpinat refuzuri. Prietenii lui spun că avea adevărat talent de a-i transforma pe glacialii businessmen în școlari entuziaști. Nu și-a pierdut talentul nici mai tîrziu, dar bani obținea din ce în ce mai greu. „Pasărea albastră” care l-a dus la moarte a fost construită acum treisprezece ani și era calculată să funcționeze numai doi ani, nu mai mult. Putea atinge o viteză maximă de 250 mile pe

M. Sturua

(Continuare în pag. 11-a)

PORTRET

Evgheni Samoilov

Evgheni Samoilov aparține unei generații de actori a căror biografie a început o dată cu biografia tinerei țări sovietice. Drumul lor în artă este astfel un letopisef al etapelor principale ale vieții patriei. Suflet fierbinte al epocii, visul de transformare, de construire au modelat această generație.

Carierea artistică a lui Samoilov a început la Teatrul măiestriei actorului din Leningrad, condus de Leonid Viven. Acolo a jucat în câteva piese: „Vadul”, „Furtuna” de Bill-Beloțerkovski, „Azilul de noapte” de Gorki (Vaska Pepel și Actorul), atrăgând atenția lui Meyerhold, care l-a invitat la Moscova, în trupa sa.

Pe scena teatrului lui Meyerhold, Samoilov își găsește tema careia îi va rămâne credincios: revoltatul social, protestatarul, visătorul plin de idei

rolul lui Platonov din piesa „Oceanul” de Stein

transformatoare. Așa îl va crea pînă și pe clasicul Ciațki din comedia lui Griboedov, „Prea multă minte strică”.

Al treilea mare regizor pe care l-a întâlnit în drumul său artistic a fost apoi regretatul Nikolai Ohlopkov, decedat de curînd. Această întâlnire a însemnat pentru actor escaladarea unei noi trepte de măiestrie.

Un rod strălucit al acestei comuniuni, care a durat aproape trei decenii, a fost spectacolul „Tinăra gardă”, care s-a înscris în paginile antologice ale artei scenice ruse. În rolul lui Oleg Kosevici, Samoilov simțea, ieșind pe scenă, că „vorbesc în numele multora dintre cei mai buni oameni ai noștri, că exprim sentimentele, atitudinea lor față de viață”. Împreună cu cuvîntul patetic al lui Fadeev, cu regia inspirată a lui Ohlopkov și cu muzica lui Rahmaninov, Samoilov a creat o viață nouă, a luptat pentru ea, a afirmat-o.

Comunistul Suhodolov din piesa lui Pogodin „Sonet de Petrarca”, Platonov din „Oceanul” de Stein, Bondarev din „Transfugii” de frații Tur, Iabločikov din „Invingătorii nopții” de Stok, Iason din „Medeea” și, în sfîrșit, Hamlet, căruia i-au fost consacrate articole și studii, întregesc o exemplară biografie, înscriind numele lui Samoilov în primele rînduri ale pleiadei actoricești contemporane.

Popularitatea lui Samoilov a fost mult sporită de film. El este interpretul lui Șciors din filmul cu același nume, care face parte din patrimoniul

clasic al cinematografului sovietic, a jucat cu mult succes în „Cale luminoasă”, „Patru inimi”, „Poveste neterminată” și altele.

În sfîrșit, o altă mare realizare a lui Evgheni Samoilov: Tatiana Samoilova, nu mai puțin celebra-i fiică.

TELEVIZIUNE

„Mantaua” la Paris

În 1842, a văzut lumina tiparului o operă care avea să exercite o uriașă influență asupra unei întregi generații de scriitori ruși — generația lui Gonțarov, Dostoevski, Turghenev: nuvela „Mantaua” de Gogol. Cea mai deplină recunoaștere a acestei influențe a făcut-o Dostoevski cînd a mărturisit: „Noi toți am ieșit din „Mantaua” lui Gogol”.

„Mantaua” narează povestea de o cumplită tristețe (Pușkin a exclamat, citindu-l pe Gogol: „Doamne, ce tristă e Rusia noastră!”) a unui mărunț funcționar, Akaki Akakevici Bașmacikin, copist la un minister, care visează toată viața să-și coase o manta nouă. Pentru asta face sacrificii de neînchipuit: nu mănîncă, nu calcă pe toată talpa ca să-și eruze pingelele, înfruntă eroic iernile petersburgheze într-o hainuță peticită. Și cînd, în sfîrșit, își vede visul cu ochii, niște hoți îl prind pe o stradă întunecoasă și îl desbracă de mantaua nouă-nouă.

Din clipa aceea pentru Akaki Akakevici începe un adevărat drum al calvarului. El urcă din treaptă în treaptă scara socială în căutarea justiției. Dar pretutindeni ușile se închid în fața lui. Pretutindeni, oameni indiferenți și răi sînt preocupați numai de meschinării și matrapazlicuri. Atunci, deznădăjduit, Akaki Akakevici cade la pat și moare de amărăciune și tristețe.

Gogol făcea astfel un aspru rechizitoriu al relațiilor ierarhice din Rusia țaristă. Zbaterea disperată a lui Bașmacikin, viața lui lipsită de cea mai mică rază de lumină erau ale tuturor umiliților și obidiților din vechea societate rusă. Și nu numai rusă. Prin stilul ei realist, prin risul ei printre lacrimi, viziunea lui Gogol a depășit cadrul național, atingînd universalul.

„Mantaua” a fost un fecund izvor de inspirație și pentru creatorii din alte domenii artistice. Regizorul italian Alberto Lattuada a realizat un film, dramaturgul francez Jean Cosmos o piesă, mimul Marcel Marceau o pantomimă, care a fost de altfel și ea filmată. Dar pentru respectul riguros față de spiritul gogolian, pentru vibrația lui de compasiune și umanitate, se impune citat în mod deosebit filmul lui Alexei Batalov, realizat acum cîțiva ani, cu excelentul Roland Bikov în rolul principal.

„Mantaua” a cucerit și televiziunea. Tinărul regizor francez Paul Seban a realizat un film pentru televiziune, după o adaptare semnată de Arthur Adamov. Rolul principal este foarte bine interpretat de Charles Denner, cunoscut actor de cinema și de teatru, unde-l joacă, printre altele, pe Rogojin în spectacolul „Idiotul” al lui André Barsacq.

TURNEE

Juliette Gréco și omagiul lui Octombrie

În mintea spectatorilor francezi numele celebrei cîntărețe Juliette Gréco trezește asociații obligatorii: perioada postbelică, micile și sumbrele cafenele „La Rose Rouge” și „Tabou” din cartierul studentesc al Parisului — deși cîntăreța nu le mai frecventează. Dar acolo, în subsolul lor obscur, vedeta de mai tîrziu — pe atunci încă aproape o adolescentă, slabă, subnutrită din cauza războiului, cu ochi mari și expresivi — și-a dezvăluit personalitatea pregnantă, adunînd curînd în jurul ei toate celebritățile pariziene. Poeți și compozitori cunoscuți — începînd cu Jacques Prévert — se întreceau să scrie pentru fata subțire, care cînta îmbră-

cată în pantaloni și pulover negru („fiindcă n-aveam bani pentru toalete elegante” — avea ea să mărturisească).

Mai tîrziu, Juliette Gréco a adoptat definitiv rochia neagră lungă, pe care i-o cunosc atît de bine spectatorii francezi și cei din multe alte țări în care a concertat. Cînd cîntă, Juliette Gréco concentrează întreaga atenție a publicului asupra chipului și mișcărilor

elastice ale miinilor subțiri, amintesc de plastica dansatoarelor orientale.

În repertoriul ei, Juliette Gréco alege ce e mai bun. Cîntecele pe care le interpretează sînt scrise de mari poeți și compozitori moderni. Spre sfîrșitul anului trecut, împreună cu Georges Brassens, cîntăreța a susținut un bogat recital în sala Teatrului Național Popular din Paris, recital care s-a bucurat de un enorm succes. „Nunta muzicii cu poezia” — așa a fost unanim apreciat recitalul.

În turneul pe care l-a început de curînd în Uniunea Sovietică — turneu așteptat de cîntăreța cu multă nerăbdare — Juliette Gréco se prezintă în fața spectatorilor cu repertoriul recitalului de la T.N.P. Dar a adăugat și cîteva cîntece noi, printre care unul scris de compozitorul Philippe Gérard și poetul Jean Dréjac, intitulat „Octombrie”, și pe care autorii l-au consacrat semicentenarului Marii Revoluții Socialiste din Octombrie. Premiara mondială a cîntecului a avut loc la 18 ianuarie la Moscova, în fața celor cărora le este adresat.

Foarte mulțumită de noul cîntec, Juliette Gréco a declarat:

— Oare nu toate popoarele au avut de cîștigat de pe urma binefacerilor Revoluției din Octombrie? Cîntecul acesta este înainte de toate o romanță tandră. Un cîntec de dragoste închinat fericirii oamenilor.

Cîntecul spune:
„Cînd vine luna octombrie / se înalță un cîntec de toamnă / în inimile întregii lumi / peste fericirea pe care o construim / O mie nouă sute șaptesprezece / Într-o zi vocea profundă / a poporului ieși din umbră / și acest cîntec de octombrie se născu”.

CINEMA

„Scut și spadă” pe platou

„În vara anului 1940, la Riga a fost asasinat un cetățean sovietic de origine germană, inginerul Rudolf Schwartzkopf, mare specialist în radiotehnică.

Zgduit de vnoarțea tatălui său, Heinrich Schwartzkopf, student la Institutul politehnic din Riga, nu putea da nici un fel de informații ajutătoare.

Așa încît, la miliția judiciară a fost chemat Johann Weiss, lăcătuș mecanic la un atelier de reparații”...

Așa începe extraordinara aventură a lui Johann Weiss, alias Alexandr Belov, care îl poartă de pe malurile Daugavei pe cele ale Vistulei, în Polonia ocupată de fasciști, unde din șofer al trupelor auxiliare, devine căpitan S.D. Cititorii noștri cunosc peripețiile prin care trece acest brav erou al romanului „Scut și spadă” de Vadim Kojevni-

kov — figură care sintetizează cîteva biografii reale —, deoarece au avut ocazia să le urmărească în numerele 8-28/1966 ale „Veacului nou”.

Johann Weiss și celelalte personaje care acționează în jurul lui se află acum pe platou. Ei sînt dirijați de regizorul Vladimir Basov, semnatarul ecranizării.

Construcția pluriplană a cărții nu putea fi cuprinsă într-un singur film, fără riscul de a se sărăci conținutul. De aceea, Basov a conceput patru filme independente unite sub titlul generic de „Scut și spadă”. În momentul de față se turnează primul „capitol” al tetralogiei, intitulat „Fără dreptul de a fi tu însuși”.

„Scut și spadă” împletește fericit trăsăturile romanului de aventuri cu cele ale romanului psihologic, osmoză care îi conferă valoarea, făcînd lectura captivantă. Dar Basov a ales pentru filmul său nu atît latura aventuroasă cît studierea dialecticii sufletești, a proceselor interioare ale eroilor, studierea reflexului dinăuntru al actelor dinafară. Această modalitate va apropia filmul de drama socială.

Ca și în roman, acțiunea se va petrece în Uniunea Sovietică, Germania, Polonia, în țările neutre. Regizorul intenționează să utilizeze jurnale de actualități ale timpului.

Interpreții principali ai filmului „Fără dreptul de a fi tu însuși” sînt: Stanislav Liubșin (Alexandr Belov — Johann Weiss), O. Iankovski (Heinrich Schwartzkopf), A. Masiulis (Willi Schwartzkopf), Vladimir Basov (Bruno) și alții.

Cine face filmele? II.

Texte și desene de Alexandr Mitta

Ce părere are eroul principal, nu-l deloc greu de ghicit.

— Cine-i cel mai talentat din toată echipa? Atunci, ce rost mai are întrebarea?

Eroina răspunde languros:

— Filmele sînt făcute de preferatele publicului. În indiferent ce film joc, publicul pe mine vine să mă vadă.

Minuindu-și cu un aer ameninșător unelte, machieuză rostește sentențios:
— Cînd o acrișă vine, după o noapte nedormită, cu cearcăne mari sub ochi, cine poate s-o mai preschîmbe într-o adevărată păpușă? Așa încît, v-aș ruga pe dumneavoastră să-mi răspundeți: cine face filmul, eu sau dînsa?

(Va urma)

arta

a

BIOLOGIE

Să fim la înălțime

La 15 aprilie 1875 trei cutezători sa-
vanți francezi Croce-Spinelli, Civel și
Gaston Tissandier au făcut o încercare
de a înfrunța înălțimile cu aerostatul
„Zenit”. La început se părea că lucrurile
se desfășoară normal. Dar când,
după trei ore și jumătate, „Zenit” a
aterizat în apropierea sătucului Ciron,
la 250 de kilometri de Paris, doi din
bravii zburători erau morți, iar al trei-
lea își pierduse cunoștința...

Oameni de știință din lumea în-
treagă s-au întrebat atunci: de ce au
murit Croce-Spinelli și Civel? Doar nu
erau novici în aeronautică! Amindoi
atinseseră și cu alte ocazii înălțimi
mari. Este adevărat însă că pînă la
tragica întimplare nu se mai avinseseră
pînă la 8 600 de metri. Gaston Tissan-
dier, singurul rămas în viață, și-a a-
mintit mai tirziu senzațiile pe care le-a
încercat după altitudinea de 7 500 de
metri. La această înălțime s-a simțit
cuprins de o puternică amorțeală. În-
cetelul cu încetul puterile și rațiunea
l-au părăsit. Dar totul s-a petrecut atât
de lent, încît nu și-a dat seama ce se
întimpla cu el. Treptat l-a cuprins apa-
ția, n-a mai putut să se gindească la
situația gravă în care se afla și la

nul care circulă în sînge trece prin plămîni, inimă, creier aproximativ în a-
ceeași perioadă de timp.

Diverse expediții la mari altitudini au
arătat însă că după aclimatizarea cu
muntele, organismul devine mai rezis-
tent față de lipsa de oxigen. Astfel,
după o ședere timp de 45 de zile în
munții Tian-Șan (virful Han-Tengri),
„plafonul de altitudine” crește în medie
cu 2 231 de metri, adică cu 30 la sută.
Iată, deci, că ascensiunile au o latură
neplăcută dat fiind că favorizează stă-
rile de anoxie și una foarte utilă întru-
cît după aclimatizare crește mult rezis-
tența organismelor la lipsa de oxigen.
Unii savanți sînt de părere că sporirea
rezistenței organismului s-ar datora fe-
nomenului adaptării țesuturilor. Așa
s-ar explica de ce indienii care trăiesc
la altitudini de peste 5 000 de metri sînt
extrem de rezistenți la „foamea de oxigen”.
Ei pot sta în barocamere la înăl-
țimi de 10—12 mii de metri un timp
mai îndelungat decît locuitorii ținuturilor
de șes.

Studierea caracteristicilor unor pro-
cese patologice și cunoașterea efectului
unor medicamente la mari altitudini
prezintă un deosebit interes pentru să-
nătatea publică. Cercetările de pînă
acum au arătat că aclimatizarea la
mari înălțimi poate servi în profilaxia
și tratamentul unor boli legate de lipsa
de oxigen cum sînt: astmul bronșic,
anemia, hipertonia, infarctul miocardic,
schizofrenia juvenilă. În același timp
climatul montan influențează favorabil
și evoluția bolilor psihice. După cum
există destule temeieri să se presupună
că obișnuirea cu climatul montan
creează o rezistență față de toți factorii
a căror influență asupra organismului
se soldează cu starea de anoxie. O ex-
pediție organizată în 1965 de un insti-
tut de specialitate sovietic a demonstrat
că aclimatizarea la mari altitudini mă-
rește considerabil rezistența organismu-
lui. Ea permite ființei umane să suporte
o izolare îndelungată, monotonia me-
diului înconjurător, modificările bruște
de temperatură și umezeală, radiațiile
ultraviolete, infraroșii și cosmice spo-
rite etc. Aclimatizarea la condițiile ma-
rilor altitudini este deci un bun mijloc
de antrenare a sportivilor, piloților și
cosmonauților. Cu singura condiție: să
fie bine clarificate perioadele minime
de aclimatizare, durata efectului acli-
matizării, altitudinile optime și căile și
posibilitățile de menținere a efectului
aclimatizării. Aceste probleme se află
acum în studiul specialiștilor sovietici.

recent — au demonstrat în mod incontestabil că fenomenul se datorește unor factori la care pînă atunci nimeni nu s-ar fi gîndit — unor vietăți microscopice, microorganismele. Cercetînd mai deaproape procesele biologice petrecute în aceste soluții, au fost descoperite două specii de bacterii care după modul lor de asimilare a hranei au primit denumirile de Thiobacillus ferro-oxidans și Thiobacillus thio-oxidans. Prima specie transformă prin oxidare fierul bivalent în fier trivalent, iar a doua transformă sulfatul din compușii chimici ai acestuia în ioni de sulfat. Aceste reacții chimice anorganice furnizează bacteriilor respective energia necesară pentru menținerea proceselor lor vitale.

Continuîndu-și investigațiile, cercetătorii au ajuns la concluzia că conținutul în sulfură de cupru al haldelor ar putea fi transformat cu ajutorul bacteriilor într-o soluție de sulfat de cupru, din care cuprul metalic poate fi obținut cu ușurință.

Experiențe de laborator au dovedit că bacteriile pot să îndeplinească în bune condiții această misiune. Din deșeurile fără valoare s-a reușit a se extrage sulfat de cupru, așa cum era de așteptat — numai că extrem de încet. Atunci, cercetătorii au procedat la cultivarea unor bacterii care să „lucreze” mai rapid și mai economic. Cele mai mari dificultăți s-au ivit datorită faptului că bacteriile manifestau o sensibilitate exagerată față de sulfatul de cupru produs; în cele din urmă, însă, s-au obținut tulpini de bacterii rezistente și în același timp a sporit și viteza reacțiilor chimice.

Cercetările de laborator au fost urmate de aplicarea procesului pe scară industrială. Un bazin de beton, cu o adîncime de 60 cm, a fost umplut cu deșeuri avînd un anumit conținut de sulfură de cupru și soluția astfel produsă a fost inoculată cu culturi de bacterii. Experiența a dat, însă, greș; sub influența radiației ultraviolete a soarelui, microorganismele au fost distruse. Dificultatea a fost totuși învinsă repede: culturile de bacterii au fost păstrate în rezervoare închise, bine aerisite, ținute la o temperatură convenabilă pentru dezvoltarea bacteriilor. În același timp a fost elaborat și un alt procedeu: soluția conținînd culturile de bacterii a fost pur și simplu lăsată să treacă prin halde. Soluția astfel obținută conținea cantități apreciabile de sulfat de cupru; apoi cuprul metalic a fost obținut cu ajutorul unor deșeuri de fier introduse în această soluție. Instalația metalurgică astfel concepută produce acum zilnic patru tone de cupru din haldele considerate nu de mult lipsite de orice valoare sau din minereuri cuprifere cu un conținut redus de cupru.

Mai mult, cercetătorii unui institut al Academiei de Științe a U.R.S.S. au obținut rezultate promițătoare în folosirea unor tulpini speciale de bacterii pentru producerea de uraniu și există toate speranțele că procedeu elaborat va da rezultate bune și în producția industrială. De altfel, în Uniunea Sovietică cercetările au fost extinse și spre alte domenii. Se știe că apa mărilor conține cele mai variate substanțe minerale și o serie de vietăți marine acumulează în organismele lor unele din aceste substanțe. (Astfel, actiniile care trăiesc pe fundul mărilor acumulează vanadiu în țesuturile lor). Cercetătorii sovietici au pornit acum în căutarea unor vietăți care acumulează în corpurile lor îndeosebi metalele rare conținute în apa mării. De un deosebit interes par a fi în această privință vietățile care trăiesc în stratul de la suprafață.

ETNOGRAFIE

De ce tac

„Urechile scurte”

Deși expediția lui Thor Heyerdahl în Insula Paștelui, consemnată în pasionantele însemnări de călătorie intitulate „Aku-Aku”, a reușit să elucideze unele din semnele de întrebare pe care le ridică populația insulei și cultura ei materială, singuraticul petec de pămînt

Știința

din Oceanul Pacific continuă să se afle în atenția etnografilor din întreaga lume.

Prezența blocurilor megalitice, enigmatice idoli scrupinînd impasibili nesfirșitele întinderi de apă, îi intrigă pe cercetători de mai bine de un secol.

Descoperirea insulei, într-o zi de Paște a anului 1722, de către navigatorul olandez Roggeven s-a soldat cu o tragică ciocnire cu indigenii. Deși a fost respins energic, echipajul a avut totuși răgazul să observe straniile monumente care au prilejuit multă vreme discuții la bord și despre care se credea că ar fi construite din argilă. Uitat timp de cincizeci de ani, micul petec de pămînt a fost redescoperit în 1770 de Don Felipe Gonzales y Haedo, care l-a

Straniile monumente megalitice ascund în ele taina unui popor străvechi

anexat Spaniei. Insula a mai fost vizitată și cercetată de Cook și La Pérouse, precum și de către alți navigatori experimentați. Apoi a urmat drama: masacrarea și capturarea multor indigeni care au fost trimiși să lucreze în exploatarea de guano din Peru, unde au fost decimați de tratamentul inuman și boli. Supraviețuitorii au fost repatriați, dar o dată cu ei a ajuns în insulă și o teribilă epidemie de variolă, care a desăvîrșit masacrul populației. Așa au murit preoții și șefii inițiați, a căror mărturie ar fi putut lămuri taina celor

Buna dispoziție la orice altitudine. Secretul? Antrenamentul!

riscurile care îl mai pîneau și, de aceea, a urcat tot mai sus. Și deodată și-a pierdut cunoștința.

Taina morții celor doi cercetători francezi a fost dezlegată de fiziologul rus I. M. Secenov, care a arătat că principala cauză a sfîrșitului lor tragic a fost scăderea presiunii parțiale a oxigenului în mediul înconjurător. Astăzi, se știe că dacă omul respiră într-o atmosferă rarefiată, procentul de oxigen în aerul din plămîni scade rapid ajungînd la asemenea proporții de rarefiere încît nu mai poate fi absorbit în cantitate mare de hemoglobina din sînge.

Dar ce este, de fapt, foamea de oxigen? Se știe că din complexul de gaze care intră în componența atmosferei, oxigenul este absolut necesar organismului. Cu toate acestea, rezervele de oxigen din organismul uman sînt foarte mici, suficiente doar pentru cîteva minute, uneori numai cîteva secunde. Concentrate în sînge, ele pot satisface totuși nevoile fiziologice ale oamenilor și animalelor cu condiția să fie în permanență completate din aerul atmosferei. Dacă însă în aerul înconjurător procentul de oxigen este redus, se petrece o dereglare profundă a sistemului funcțional al organismului care poate merge pînă la pierderea cunoștinței. Leșinul survine cu mult timp înaintea dispariției tuturor rezervelor de oxigen din organism și cu atât mai repede cu cît omul depune o muncă fizică mai intensă. Stările de anoxie apar de obicei în maladiile organelor respirației și ale sistemului cardiovascular, în timpul zborului la înălțimi mari în cabine deschise etc. Un grup de oameni de știință sovietici a stabilit mai tirziu că la altitudini de peste 10 000 de metri așa-numita perioadă de rezervă, adică timpul de menținere a capacității de muncă și cunoștinței, este de numai 15—30 de secunde. Lucrul e și mai ușor de înțeles dacă ținem seama că oxige-

BIOMETALURGIE

Bacteriile produc...
metale

Nenumărate exemple dovedesc utilitatea bacteriilor — aceste minuscule organisme care nu pot fi percepute decît cu ajutorul microscopului. Să ne amintim numai de circulația materiei în agricultură, de formarea stratului nutritiv, de valorificarea prin plante a materiilor anorganice cum sînt azotații. Vinificarea, fabricarea spiritului, a berei, a acidului acetic, a acidului citric, a acidului lactic ar fi cu neputință de realizat fără contribuția microorganismelor. Nu mai puțin dificilă ar fi enumerarea tuturor produselor medicamentoase (vitamine, antibiotice etc) produse cu ajutorul lor.

Recent, contribuția acestor ființe microscopice a început însă să se manifeste și într-un domeniu absolut neașteptat — acela al mineritului, respectiv al metalurgiei. Ideea biometalurgiei s-a născut întimplător. Un grup de cercetători, examinînd apele reziduale ale instalației de decantare dintr-o mină de cupru „epuizată” din Statele Unite, a ajuns la constatarea că fără nici o acțiune externă, din apele cercetate se depune o cantitate apreciabilă de hidroxid de fier (rugină). După sterilizarea soluției, procesul de oxidare s-a oprit, dar adăugînd o nouă cantitate de ape reziduale, producerea ruginii a început din nou.

Constatări de mai sus — despre care am relatat succint într-un număr

ELECTRONICĂ

Fabulosul viitor
al mașinilor de calcul

Mașina electronică de calcul, care a și început să joace un rol de maximă importanță, va fi — ne anunță specialiștii — unul din principalii protagoniști ai lumii de mâine, când utilizarea ei se va generaliza și când omul va putea dispune de aparate mult mai mici, mai simple și, în același timp, mai puternice și mai perfecționate decât cele de astăzi.

Se știe că multe din realizările cu care omul de la mijlocul veacului XX se mândrește n-ar fi fost cu puțință fără existența mașinilor electronice de calcul. Explorarea Cosmosului, de pildă, ar fi fost absolut de neconceput, întrucât nici o echipă de calculatori, chiar dacă ar fi fost alcătuită din sute de matematicieni lucrând fără întrerupere, n-ar fi putut determina în timp util corectura traiectoriei unui satelit sau clipa exactă când trebuie puse în funcțiune rachetele de frinare ale unei sonde lunare pentru a o face să aselenizeze ușor. Mașinile de calcul electronice de mâine vor oferi însă facilități infinite mai mari la programare, vor avea o „memorie” infinite mai bogată decât cele de astăzi și vor putea comunica în mai multe feluri rezultatele calculelor lor: în scris, cu o repeziune fantastică (astăzi s-a ajuns la 140.000 caractere pe minut, dar specialiștii nu se mai mulțumesc cu asemenea performanțe), în „viu grai”, prin intermediul unui sistem de microfoane și „vizibil”, prin cuvinte sau un sistem

și clasificarea unor mari categorii de fapte vor fi desigur numai câteva din temele colective ce vor putea fi încredințate în viitorul apropiat mașinilor electronice de calcul. Căci este ușor de înțeles că nici armate întregi de contabili n-ar putea ține pasul cu dezvoltarea prodigioasă și cu continua specializare a activităților economice, cu atât mai mult cu cât la capătul unei prezumate munci frenetice a unor astfel de armate de socotitori rezultatele la care ar ajunge ar fi false, dat fiind că ar rămâne mult în urmă față de perioada de culegere a datelor.

Introducerea pe scară largă a mașinilor de calcul electronice în viața de toate zilele va fi în mod indisolubil legată de ceea ce a început a se numi „microminiaturizare”, termen care detronizează acum pe cel de „miniaturizare”, cu scopul evident de a da o idee mai precisă despre componentele viitoarelor agregate electronice, ce vor putea fi văzute numai la microscop. Pentru a trimite în spațiul cosmic o greutate de un kilogram e nevoie de circa o mie de kilograme de rachetă și combustibil. Impulsionată de exigențele astronomice, miniaturizarea a realizat într-un răstimp extrem de scurt progrese fantastice, ce au întrecut cele mai optimiste așteptări, mai ales în câmpul electronicii. S-a ajuns, de pildă, să se construiască aparate de radio, cit un cubuleț de zahăr și circuite complexe

— Zice că abia s-a întors de pe Marte și că nu i se poate scoate casca; decompresionea i-ar face foarte rău!

ACUSTICĂ

Cum arată
invizibilul?

La urma urmei, avem noroc că pătura de aer care ne înconjoară e transparentă. Este o însușire pe care o au cele mai multe gaze și o bună parte din lichide. Dintre corpurile solide, doar sticla, unele cristale și câteva materiale plastice permit ochiului să vadă ce e înăuntrul lor și dincolo de ele.

Ce se întâmplă, însă, acolo unde ochiul nu poate pătrunde? Ar fi bucuri s-o știe metalurgistii, timonierii de pe nave, medicii, fizicienii. Ce-i drept, ei pot căpăta informații, dar numai parțiale, cu ajutorul razelor Roentgen, infraroșii, ultraviolete sau gamma. Cele mai penetrante s-au dovedit, însă, nu undele luminoase, ci cele sonore, în speță ultrasunetele, în stare să transmită din interiorul materiei date despre structura corpului, compoziția chimică, temperatura și presiunea mediului etc. Dar aceste date — furnizate de un defectoscop ultrasonic, de pildă — nu dau imaginea vizuală a obiectului studiat, ci se prezintă sub forma unor semne convenționale care trebuie descifrate. În acest sens sînt mai avantajoase razele X, dar pentru a studia cu ajutorul lor o placă de oțel cu o grosime de 50 cm e nevoie de o instalație Roentgen uriașă. În plus, nocivitatea razelor X și sensibilitatea lor redusă față de ultrasunetele i-a făcut pe oamenii de știință să recurgă la o soluție în aparență imposibilă: să vizualizeze imaginea undelor ultrasonore.

Așa s-a născut sonoviziunea. Părințele ei, profesorul L. D. Rozenberg de la Institutul de acustică al Academiei de Științe a U.R.S.S., a propus o metodă originală de a obține, cu ajutorul ultrasunetelor, imagini vizibile ale interiorului corpurilor opace din punct de vedere optic. Principala dificultate în construcția sonovizorului (la ale cărui prototipuri lucrează actualmente savanți și ingineri din U.R.S.S. și din alte țări) este transformarea imaginii sonore în imagine vizuală. Dar, în primul rând, ce este o imagine sonoră? Reflecțate sau dispersate de neomogenitățile mediului interior al obiectului spre care au fost îndreptate, undele acustice aglomerează undeva în spațiu o cantitate de energie sonoră care modelează forma aceluși obiect. Această imagine sonoră, invizibilă, poate fi vizualizată prin mai multe metode, specialiștii pronunțându-se în ultimul timp pentru așa-zisul transformator electronoacustic. Cît privește sensibilitatea, dispozitivul îmbină însușirile urechii și ochiului omenesc în condiții reale, ceea ce pentru un aparat nu-i un compliment de lepadat.

Sonoviziunea se află la primii ei pași și imaginile ei nu-i satisfac încă pe oamenii de știință. Să ne amintim, însă, că și sora ei optică, televiziunea, a fost la începuturile ei altceva decât este acum.

Examinatorul electronic universal construit la Școala tehnică „Jukovski” din Omsk ține loc de profesor la examene și colocvii pentru orice disciplină

de codificare ce vor apare pe ecrane fluorescente, ca acelea de televiziune.

Dar un hotărîtor pas înainte se va face abia cînd „creierele electronice” vor fi conectate la rețeaua telefonică, în așa fel încît toți abonații vor putea primi imediat răspuns la întrebările lor. În felul acesta medicul va putea cunoaște într-o fracțiune de minut precedentele, terapia și statisticile referitoare la un caz „difil”, avocatul va fi servit instantaneu cu jurisprudența unei cauze complicate, inginerul va putea obține numaidecît soluționarea unei probleme de calcul complex. Ceea ce nu se știe încă e cum vor, putea fi împiedicați elevii nesilitori să ceară telefonic rezolvarea problemelor date la școală. Dar, probabil, că se vor găsi soluții și pentru asemenea eventualități.

Evident, însă, că în afară de această utilizare „domestică” — ba chiar înainte ca ea să devină realitate — mașinile electronice de calcul vor ușura mult viața marilor comunități. Transportul de călători și mărfuri, aprovizionarea marilor orașe, recomandarea indicilor celor mai raționali de dezvoltare a unor mari regiuni economice, recensămintele și inventarele pe plan comunal, interpretarea datelor statistice

de dimensiunile unei gămăli de ac. Nu începe îndoiială că într-o bună zi aceste minuni ale tehnicii vor intra în producția de serie, ieftinindu-se, și atunci fiecare dintre noi va putea poseda aparate care astăzi par a ține încă de domeniul literaturii științifico-fantastice.

Nu va mai exista compartiment de activitate omenescă care să se poată dispensa de miraculoasele mașini electronice. Să nu uităm totuși că nici ele nu se vor putea lipsi vreodată de acel admirabil elaborator care este creierul omenesc, organ mult mai perfecționat decât orice aparat. Căci mașinile electronice de calcul care pot acum efectua socoteli de o complexitate greu de imaginat și cu o viteză ce se apropie de aceea a luminii nu pot totuși acționa decât în urma unei programări furnizate de om. Dacă fac calcule exacte este pentru că au fost puse în situația de a nu comite erori; dacă pragumul ar fi însă greșit, și ele ar greși la infinit. Dar posibilitatea de a da mecanismelor electronice cantități cvasi-nelimitate de informații spre a le analiza, sintetiza, compara în răstimpuri de ordinul unei milioane de secundă va deschide omului noi și exaltante posibilități, va spori enorm capacitățile sale constructive.

tehnica

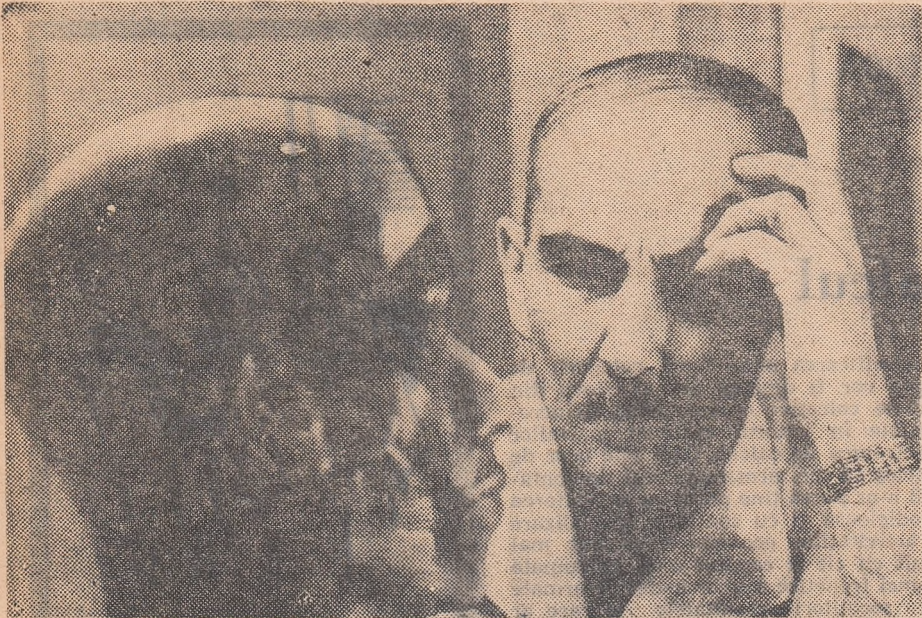
cinci sute de coloși de piatră care păzesc faleza abruptă și care parcă evocă o tragedie misterioasă petrecută oindva, în negura vremilor.

În insulă mai supraviețuiesc astăzi doar vre-o mie de indigeni de tip polinezian dar, în afara citorva bătrîni ale căror amintiri orale sînt mai mult decât îndoielnice, nimeni nu poate da vreo informație despre trecut. Să fie oare locuitorii de astăzi urmașii unei strălucite civilizații care dispunea pînă și de o scriere ideografică? Au fost emise tot felul de ipoteze, printre care aceea a unei culturi prediluviene, a unui continent înghițit de ocean, a unei migrații polineziene. Ultima părere e susținută de numeroase argumente: statuile erau destinate să orneze „Aku”-urile, mauolee funerare tipice în întreaga Polinezia, tăblițele din lemn gravat amintesc de frînghiile cu noduri ale preoților din aceeași regiune geografică etc. Un singur lucru mai rămîne nelămurit, anume transportul statuilor de la cariera vulcanică spre cele mai depărtate colțuri ale insulei, pe care indigenii îl explicau cît se poate de simplu: uriașele blocuri artistice cioplite s-au deplasat singure, datorită lui „mana”, forța spirituală a regelui. Strania credință a fost spulberată de Heyerdahl care, după cum se știe, sub ochii uimiți ai localnicilor a reînviat străvechea tehnică. El a mai descoperit și o statuie foarte asemănătoare cu cele Maya, așa că explicarea misterelor Insulei Paștelui printr-o influență precolumbiană a revenit în actualitate.

E cunoscută și ciudata legendă despre singeroasa rivalitate dintre „Urechile lungi” și „Urechile scurte”, soldată cu înfrîngerea celor dinții. Nu cumva „Urechile lungi” au sosit din America de Sud înaintea lui Hotu-Matua, cucuritorul tradițional al insulei? Și oare n-au transmis cumva cucuritorilor taina prelucrării statuilor și a hieroglifelor de pe tăblițele gravate? Așadar, noua ipoteză impunea revizuirea celor anterioare. Printre alți oameni de știință care s-au preocupat de problemă, etnologul Francis Maziere, care a întreprins între 1963—1965 o expediție în insulă, a ajuns la concluzia că ceea ce predecesorii săi luaseră drept apatie sau ignoranță din partea pascuanilor nu sînt, de fapt, decît tot atîtea șiretenii menite să-i dezorienteze pe cercetătorii prea curioși. El a reușit să capete încrederea citorva indigeni care i-au indicat locul unde se aflau îngropate și alte statui de tip Maya și să obțină un document de extremă importanță, caietul în care, în 1914, ultimul inițiat din insulă, în ajunul morții, a însemnat caracterele de pe tăblițe și traducerea acestora în pascuană. Avertizat în chip misterios, conducătorul insulei a interzis însă săpăturile și a reclamat restituirea documentului. În fine, unii indigeni inițiați i-au indicat etnologului poziția exactă a mai multor terenuri arheologice, ca de pildă grote cu grijă camuflate de populație, a căror cercetare ar putea aduce lumină în ansamblul întregii probleme.

În urma recentelor cercetări, oamenii de știință sînt de părere că în următorii ani va putea fi găsită soluția acestei enigme care a pasionat cîteva generații de cercetători. Chipurile batjocoritoare parcă ale gigantilor din Insula Paștelui nu vor mai ascunde atunci nici un mister și istoria poporului care le-a creat va intra în domeniul cunoștințelor exacte ale omenirii.

A. Belov

Dermatologul Korneli Astvațaturov s-a specializat într-o ramură mai puțin obișnuită: cosmetologia

LA ÎNTREBĂRILE CITITORILOR

Zece răspunsuri privitoare la obezitate

1. Care sînt criteriile pentru a putea aprecia că este vorba de obezitate?

Obezitatea se definește ca o „încărcare grăsoasă” ce duce la creșterea greutateii corporale la un anumit nivel deasupra celui teoretic. Greutatea teoretică a unui om adult este considerată aceea care nu depășește numărul de centimetri peste 1 m — în kilograme — decît cu maximum 5 kg. De pildă, un om care are o înălțime de 1,62 m, va trebui să cîntărească „teoretic” 62 kg și maximum 67 kg. Noțiunea de „greutate ideală” nu e cunoscută în medicină și depinde probabil de modă („gabaritul” manechinelor din 1967 nu seamănă deloc cu cel al unei frumoase din 1900).

2. E adevărat că obezitatea e ereditară?

Obezitatea nu e ereditară, dar rețele obiceiuri alimentare sînt adesea. Există pe de altă parte o predispoziție la obezitate; unele persoane se îngrășă mai ușor decît altele.

3. Care este cauza obezității?

Principala cauză a obezității este supraalimentarea. Există pe de altă parte și obezități de cauză endocrină sau nervoasă, dar acestea sînt mult mai rare. Și în aceste cazuri, însă, excesul de alimente duce la un exces ponderal.

4. Îngrășarea care se produce la pubertate, după o naștere sau la menopauză trebuie tratată?

Obezitatea de acest tip, denumită și fiziologică, trebuie tratată ca oricare alta prin regim alimentar.

5. Care sînt pericolele obezității în afara aspectului ei dizgrațios?

Statisticile arată o scurtare a vieții obezului, o morbiditate sporită față de oamenii normoponderali. Obezitatea predispoze de asemenea la o serie de boli de inimă, artere și boli metabolice (diabet).

6. Este posibilă slăbirea fără regim?

E imposibilă o reducere a greutateii fără o cură de slăbire, în care bolnavul va proceda invers decît un administrator care caută să-și echilibreze bugetul; cu alte cuvinte va mări cheltuielile (activitatea fizică) și va micșora veniturile (reducerea cantitativă și calitativă a alimentelor).

7. Care este rolul medicamentelor reductoare ale apetitului?

Medicamentele reductoare ale apetitului (tip Suplin — N.R.) au un rol secundar, de multe ori modest. Ele sînt excitante nervoase și împiedică adesea somnul. Nu vor fi luate fără aviz medical. La începutul unei cure de slăbire aceste medicamente sînt adesea necesare.

8. Este indicată o slăbire rapidă?

În general este mult mai rațională o slăbire lentă, progresivă. Aceasta atît din motive fiziologice cît și estetice; în slăbirea progresivă, pielea își menține un aspect mult mai frumos.

9. Care este rolul masajului în reducerea greutateii corporale?

S-a spus ironic că masajul îl ajută să slăbească mai mult pe cel care îl face, decît pe cel căruia i se face. De

fapt masajul e un mijloc auxiliar, care are un efect bun, dacă restul măsurilor (regim, exerciții fizice) au fost luate.

10. Care este cel mai bun regim de slăbire?

Nu există un regim tip. Fiecare cură de slăbire trebuie să fie adaptată obiceiurilor, muncii și posibilităților fiecăruia.

De aceea, fiecare regim va fi individualizat și nu va fi dezechilibrat fără riscul unor avitaminoze sau tulburări metabolice.

În general, însă, un regim alimentar pentru obezitate trebuie să se axeze pe reducerea zahărului, a făinoaselor și grăsimilor (80 g hidrocarbone, 20 g grăsimi), restul completat cu proteine (carne, lapte, brînză) și vegetale, legume în special, care ocupă volum și dau sațietate, cu repartiția meselor la 3—4 ore (5—6 mese mici pe zi). În cazul cînd după o lună de dietă hipocalorică nu se obțin rezultate, se poate proceda la perioade scurte (24—72 de ore) de post absolut (fiind permise numai lichidele necalorigene ca apa, ceaiul cu zaharină), sub observație medicală.

Dr. V. Preobrajenski

TEMĂ DE SEZON

Rinosinuzitele

Anotimpul rece cunoaște o frecvență mai mare a inflamațiilor căilor respiratorii superioare și a rinosinuzitelor. Pe lângă factorul meteorologic, care este o cauză favorizantă, virulența microbilor care pătrund prin nas condiționează apariția rinoreei. Mucusul pe care mucoasa nazală îl secretă în mod normal și care are o putere bactericidă, prin zețimea frigului și umezelii își pierde această proprietate.

La început, bolnavul simte înțepături în nas și strănută des. Nasul se „înfundă” treptat, pentru ca în cele din urmă să apară o secreție nazală limpede, abundentă, care irită nările. Adeseori se produce o înroșire a ochilor, dureri de cap, febră, stare generală alterată.

După 2—3 zile rinoreea devine mucopulentă. Senzația de „nas infundat” dispăre progresiv și după 5—6 zile totul reîntre în normal. S-a produs o vaccinare locală și generală, organismul ieșind „victorios” în lupta cu microbii.

Alteori, însă, infecția coboară dînd traheo-bronșite sau se propagă în vecinătate. În acest ultim caz, apar dureri în anumite regiuni ale feței (frontală, orbitală, maxilară). Secrețiile vin de obicei dintr-o singură nară. Înseamnă că s-a produs îmbolnăvirea unui sinus, denumită sinuzită.

Sinusurile, cavități în masivul osos al feței, comunicînd direct cu nasul

printr-un orificiu se pot îmbolnăvi relativ ușor, chiar după un „simplu” guturai.

Durerile în sinuzită pot apare continuu sau mai adesea periodic, cu orar fix sub forma de crize. Durerea se accentuează la suflarea nasului sau la presiunea sinusurilor frontale, orbitale sau maxilare.

Sinuzita acută se vindecă în 3—4 săptămîni. Neglijată, ea devine cronică și se poate acutiza sau „reîncălzi” cu ocazia unei răceli.

Pentru a evita cronicizarea se recomandă ca bolnavul să se adreseze medicului încă de la apariția primelor semne. Tratamentul constă în instilații nazale (Rinofug sau Fedrocain — N.R.) cite 5—6 picături în fiecare nară de 3—4 ori pe zi, inhalatii cu tablete speciale (Inhalant — N.R.) sau mușețel, aplicații de căldură uscată (săculeț cu sare sau nisip cald) pe regiunea dureroasă. Se mai administrează piramidon sau aspirină, vitamine (C, B₁) etc.

Tratamentul cu antibiotice nu se va aplica decît cu avizul medicului specialist O.R.L.

Pentru prevenirea rinosinuzitelor se va evita frigul, curenții reci și umezeala (în special la picioare), se va aerisi locuința și locul de muncă și se va căli organismul prin factorii naturali (aer, apă, soare). La apariția rinoreei se va sufla corect nasul, cite o nară pe rînd, țînînd pe cealaltă astupată — nu amîndouă nările deodată. Nu se vor face spălături cu apă în nas, trîgînd apă pe nări lucru complet inutil din punct de vedere igienic și expunînd la infectarea sinusurilor.

Dr. Z. A. Barski

NOUTAȚI

Cornee din... plastic

O mică lentilă din material plastic, cu un diametru de 3 milimetri la centru, poate reda vederea unor bolnavi a căror cornee era definitiv pierdută. Experiențe făcute cu astfel de lentile fixate cu un utilaj adecuat de către un specialist au fost încununare de succes.

Apă oxigenată în ateroscleroză

Unii specialiști cred că apa oxigenată, careia i se cunosc calitățile de dezinfectant și decolorant al părului, prezintă și calități în tratamentul aterosclerozei. De aceea, acum se studiază în ce măsură acest remediu nou este aplicabil în practică.

Sînge la —196°C

A fost propus un nou procedeu de conservare a sîngelui uman destinat transfuziilor. Metoda constă în separarea globulelor roșii de plasmă și amestecarea lor cu glicerina destinată să le protejeze în timpul congelării. Amestecul este introdus într-un recipient așezat în azot lichid la —196°C, timp de 10 minute.

Poșta medicului

ENE ELENA—Galați: Seboreea este în general destul de rebelă la tratament. Vă recomandăm ca fiind deosebit de eficientă o soluție apoasă de Trietanolamină 10 la sută care este foarte bine tolerată. Mai puteți încerca loțiunea Gerovital H3 — masînd la 2 zile pielea capului cu o cantitate de 10 ml. timp de 15 minute. Masajul se execută prin mișcări circulare pe toată suprafața capului. În timpul tratamentului capul va fi spălat cu un săpun special de păr, de preferat săpun cu sulf.

MARIN PASCU BAZAVAN — Com Teleorman: Preparatul despre care întrebați nu a intrat încă în faza comercială. Puteți utiliza cu aceleași efecte medicamentele similare existente în farmacii.

VIORIEL CRISTESCU — Curtici: Pentru tratarea fenomenelor de astenie nervoasă vă recomandăm o cură cu Napoton, asociată cu fortifiante ale sistemului nervos (Fosfobion, vitamina B₁, ser neurotonic etc). Celelalte fenomene vor dispărea de la sine în urma tratamentului. Puteți asocia eventual și un preparat hormonal tip Testolent — 1 fiolă intramuscular la 25 de zile.

R. NICUȘOR — București: „Boala cludată” la care vă referiți pare a fi o cantonare a gonococului sau tricomonasului la prostată. Este necesar deci un examen al prostatei și al secreției uretrale și apoi un tratament cu tetraciclină (sau eventual cu Flagyl) asociat cu băi calde de sezut.

MALION VASILE — Suceava: La tratamentul ce vi s-a prescris, și pe care credem că trebuie să-l repetați cîteva luni, puteți adăuga medicamentele recomandate mai sus sub Viorel Cristescu — Curtici.

I. M. — București: Trebuie să consultați totuși neapărat un medic, care în urma analizei secreției vaginale vă va recomanda tratamentul corespunzător.

COSTEȚCHI VASILE — Sinaia: Plantele conțin în mod normal cantități infime de zinc. Doar cele care cresc în regiuni bogate în zăcăminte de acest fel conțin cantități mai mari, dar și acestea nu se pot utiliza terapeutic nefiind posibil un control al dozajului. Așa că trebuie să utilizați tot preparatul industrial sub o formă convenabilă.

VIORICA și GHEORGHE VĂLEAN—Bucești (Făget): Vă mulțumim pentru aprecieri. 1) Tratamentul cu Gerovital H3 poate fi făcut la orice vîrstă. 2) Preparatul Napoton nu este toxic în dozele prescrise și dacă e bine tolerat poate fi luat un timp nelimitat. 3) Un vaccin contra guturaiului nu există încă. Puteți folosi cu bune rezultate preparatul Fedrocain în care dizolvați 4 fiole Hidrocortizon. 4) Cura balneară nu se face din principiu mai mult decît de 2 ori pe an.

(Continuare în pag. 11-a)

— Doctore, cred că sînt pe drumul cel bun
Desen de G. și V. Karavaev

NOUA ZEELANDĂ

Ceață
deasupra strîmătorii Cook

Diferența de timp între Moscova și Noua Zeelandă este de nouă ore. La Moscova este iarnă, iar în Noua Zeelandă abia au înflorit lălelele și pomii fructiferi. Din cînd în cînd plouă. Ceața învaluită capitala și văile din preajmă. Căci Wellingtonul coboară în terase ajurate din munți spre strîmtoarea Cook. Este o priveliște splendidă. Căsuțele nu seamănă una cu alta. Un caledoscop multicolor de vile și drumuri șerpuiind către mare. Liniște, multă liniște.

De obicei, însă, dimineța nu te trezești din pricina liniștii desăvîrșite. Zidurile caselor sînt zgîlțuite de rafale puternice de vînt. Orașeni afirmă că curenții de aer iau naștere în strîmtoarea Cook. Acolo, jos, se află „bucătăria” vremii din capitală.

Picla umedă și pătrunzătoare lunecă spre noi. Pe parbriz apar primele picături de ploaie. O cotitură și zburăm parcă pe un dîmb. Un colț de munte ascunde orașul privirilor noastre. Pe marginea unei prăpastii un indicator: „Atenție, vînt!” Da, vînt! Căci curenții de aer pot înșfăca mașina și o pot zvîrli într-o clipă în prăpastie. Cu strîmtoarea Cook nu e de glumit!

Coborîm pe serpentine în valea Mangarow. Drumul n-are obișnuita bordură. Ea este înlocuită de o îngrăditură ușoară de sîrmă ghimpată. Șoseaua este proprietate a statului, iar pămîntul din-dărătul gardului aparține fermierilor. Toată țara este împinzită de astfel de îngrădituri. Valea Mangarow și regiunile din preajmă sînt celebre prin vitele de lapte. Noua Zeelandă are 2,6 milioane de locuitori. Ultima statistică arată că 32 500 de fermieri au două milioane de vaci de lapte. Cele 260 de fabrici de produse lactate dau anual 230 000 tone de unt, 95 000 tone de brînză, 190 000 tone de lapte praf.

Vacile pasc în tot cursul anului sub cerul liber. Clima blîndă îi scutește pe fermieri să construiască grajduri și să pregătească nutreț pentru iarnă.

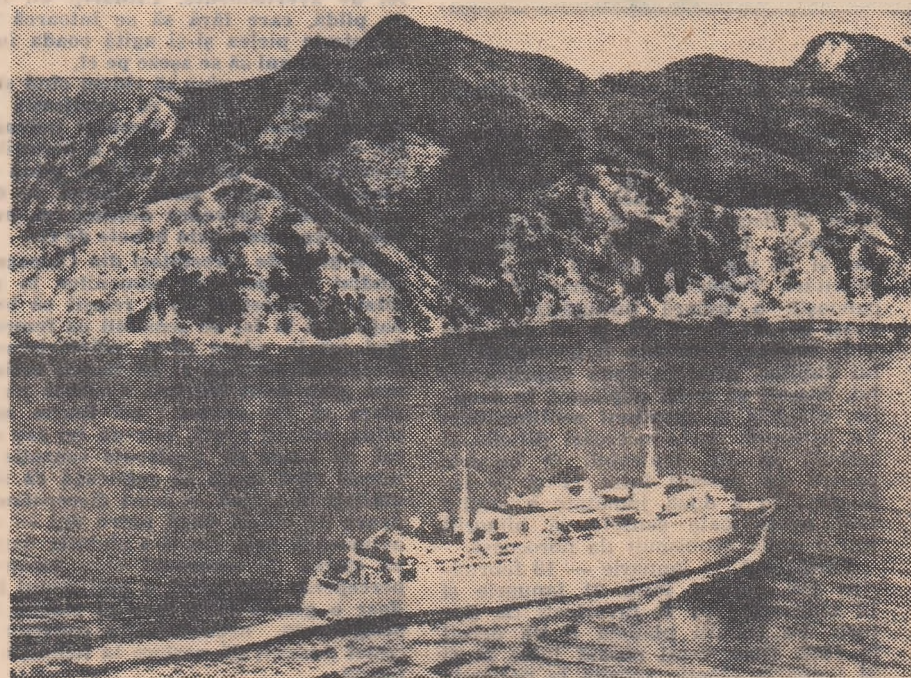
Istoria creșterii vitelor de lapte în Noua Zeelandă — ne spune însoțitorul nostru — are cel puțin 150 de ani. În 1814, misionarul Samuel Marsden din Noul Wales de sud a adus aici două vaci și un taur. Pionierii — crescători de vite au defrișat pădurile pentru pășuni și au semănat nutrețuri. Curînd, s-au obținut primele succese. În 1840, a fost exportată în Australia prima tranșă de unt. Iar la 15 februarie 1882 s-a desprins de țarm prima navă frigorifică, încărcată ochi cu diverse produse lactate fabricate în țară. După 98 de zile, vasul a aruncat ancora la Londra. De atunci, cursele sînt aproape neîntrerupte, cu excepția crizei din anii 1929—1933.

Timp de o oră am străbătut cu mașina drumurile umezite de ploaie din valea Mangarow fără să întîlnim în cale nici un om. La un moment dat ne-am oprit lîngă un centru de colectare a laptelui. Totul era automatizat. Sub un șopron se aflau aparate electrice care pot mulge simultan 15—20 de vaci. Laptele este adunat într-o cisternă așezată, așa spune, într-o încăpere sterilă chiar lîngă șosea. La anumite ore, mașinile care transportă

laptele trec pe la toate fermele și încărcă, fără nici o greutate, acest produs. Fermierii nu asistă la această operație. Calitatea și cantitatea producției sînt garantate de contracte și în primul rînd de cinstea furnizorilor. Cine greșește o singură dată își pierde încrederea celor din jur pentru toată viața.

Lîngă satele de fermieri, tot la marginea drumului, sînt construite niște țarcuri acoperite unde fermierii lasă vitele de vînzare. În Noua Zeelandă există firme speciale care cumpără vite tinere, le hrănesc și le vînd abatoarelor. Fermierii nu asistă nici la această operație. Ei primesc banii în contul respectiv de la bancă.

Pentru tratarea pășunilor cu substanțe chimice, alimentarea cu îngrășăminte și însămintarea nutrețurilor, fer-

În strîmtoarea Cook

mierii folosesc aviația agricolă. Chiar și gardurile de sîrmă ghimpată de pe marginea drumurilor sînt construite de o firmă specială.

Fiecare neozeeandez are în mașină unelte de pescuit — mi-a spus Gherman Șliapnikov, primul secretar al legăției sovietice din Noua Zeelandă, în timp ce vîra în portbagaj două undițe învelite în huse. — Pentru orice eventualitate — a continuat el, făcîndu-mi semnificativ cu ochiul.

Am pornit la drum, spre Rotorua, o regiune foarte mult vizitată de turiști. Am mers mult. Gherman cu treburile lui, eu cu ale mele. La un moment dat, el îmi explică:

— Înnoptăm lîngă lac. Parcăm mașina pe mal.

Am dormit în mașină, cu geamurile bine închise ca să ne ferim de țîntarii sîcîitori. A doua zi dimineța — duminică — era o vreme mohorîtă, umedă. Nu-mi venea deloc să cobor din mașină.

— Pescuim? Avem timp destul — mi se adresă Gherman căscînd alene.

Un indigen în vîrstă, cu o tichie de lînă pe cap, cu fața somnoroasă, a desprins de mal o barcă cu un motor vechi. Era o piclă deasă, ca vata: abia puteam desluși la doi pași în față spațele lat, de sportiv, al lui Gherman.

Nu sînt pescar pasionat, o spun din capul locului. Și scepticismul față de această ineletricare nu m-a părăsit nici cînd Gherman mi-a fixat locul în spațele motorului. Cu o înșfăcare abilă mi-a virat în mină o undiță.

— Ține. Îți plac păstrăvii?

Degetele îmi înghețaseră de frig, nu le mai puteam îndoi. Ploua, o ploaie măruntă, sîcîitoare. Motorul fornăia, strănuta, dar barca continua să înainteze de-a lungul malului care abia se deslușea. „Dar de unde păstrăvi aici?”

— mă întrebam în sinea mea. Pantalonii și ghetetele erau ude leocărcă. Ploaia se înțelise. Deodată, Gherman strigă la mine:

— Scoate undița! Incetinește motorul!

Derutat, nu știam ce să fac mai întii. Și culmea, în loc să incetinesc am accelerat viteza, încît șubreda noastră barcă a tresărit nervos și a pornit glont spre stîncile de pe mal. În clipa următoare mi-am revenit însă și am izbutit să o potolesc. Apoi, imitîndu-l pe Gherman, am tras și eu de undiță și, amîndoi, am ridicat la bord doi splendizi păstrăvi de cîte 6—7 pfunzi*). Cred că era prima oară în viață cînd am încercat bucuria de pescar. Am uitat de pantalonii uzi leocărcă, nu mai băgam în seamă ploaia și nici privirea plină de reproș a lui Gherman care, probabil, își spunea în gîndul lui: „Din pricina stîngăciei tale era cît pe-acți să-i scăpăm!” Apoi, în cîteva ore, am mai prins douăzeci de păstrăvi, așa încît m-am reabilitat complet în ochii prietenului.

Specialiștii afirmă că păstrăvii au fost aduși în Noua Zeelandă de peste ocean. Găsind însă condiții excepționale în sumedenia de riuri și în lacurile cu ape limpezi, ei s-au înmulțit rapid. Unele exemplare ating chiar 15—18 pfunzi.

Noua Zeelandă a fost descoperită de căpitanul englez James Cook, în 1769. Insulele se numeau pe atunci altfel și erau locuite de războinicul trib maori.

Urmașii maorilor — circa 200 000 de inși — populează și acum cîteva regiuni din Noua Zeelandă.

Am ajuns la Rotorua, unde speram să pot vizita sate de maori, pitite în inima unor păduri virgine, să le cunosc modul de viață, străvechile obiceiuri, cultura.

Autoritățile fuseseră înștiințate din vreme, așa încît chiar în prima seară a venit la hotelul nostru un funcționar din administrația locală. Un băiat tînăr, vesel, comunicativ, John Rush, care ne-a invitat să vizităm a doua zi un sat locuit de indigeni...

Mai întii am văzut însă un gard înalt din șipci groase. Porțile erau împodobite cu chipuri de războinici și zei înfricoșători, sculptați în lemn. Lîngă ele se afla un chioșc prozaic cu o ferestruică (ca cele din parcurile noastre cu numere de atracție). Deasupra ferestruicii scria: „Satul Vakarevareva”. Iar mai jos — ce este admis și ce este interzis în sat, precum și prețul biletelor pentru adulți și copii.

— Ce fel de sat e ăsta? — am întrebat nedumerit.

— Un muzeu original sub cerul liber — mi-a răspuns John.

Mulțimea turiștilor abia încăpea în „piața satului”. Imitații de străvechi construcții ale maorilor, șanturi cu care ei își împînzeau satele în vechime. Aparatele fotografice și de filmat tăcneau într-una, iar exclamațiile admirației nu mai conțineau. Turiștii erau conduși de femei maore în costume naționale, la rîndul lor obiect de admirație pentru turiști...

După ce am străbătut, însă, teritoriul muzeului am ajuns în altă parte a satului unde, în niște case mici, locuiau într-adevăr maorii. Își pregăteau mîncarea în vîzul tuturor, spălau rufe și discutau la umbra copacilor de-ale lor. Turiștii, ahtiați după exotism, își virau nasul pretutindeni...

V. Kassis

*) Pfund — măsură de greutate egală cu 0,463 kg.

REPUBLICA
CENTRAL-AFRICANĂLa jumătatea
distanței dintre
Atlantic și Indian

Poziția geografică îi justifică întru totul numele, căci tînăra republică este așezată chiar în inima continentului african, cam la jumătatea distanței dintre oceanele Atlantic și Indian.

În fiecare an, cu prilejul aniversării independenței (republica a intrat în al șaptelea an de existență), de pe un munte care domină Bangui, capitala țării, privesc spre oraș luminile puternice, orbitoare, ce închipuie trei litere de o șchioapă — R C A — respectiv inițialele republicii. Iar în mijlocul riului Oubangui se așină două vaporase împodobite cu ghirlande luminoase. Între munte și riu strălucesc luminile capitalei.

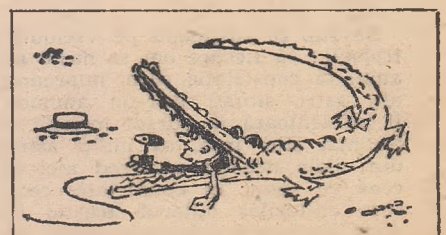
Relieful Republicii Central-Africane, cu o suprafață de 617 000 kilometri pătrați, constă dintr-un platou muntos acoperit de savane, a cărui înălțime scade spre nord, contopindu-se cu cîmpia joasă a lacului Ciad. Altitudinea maximă a masivelor muntoase care-l străbat este de 1 420 metri. Platoul muntos este cuprins între riul Oubangui, la sud, unul dintre cei mai mari afluenți ai Congoului — formînd o porțiune din hotarul cu Congo — și riurile Shari și Logone la nord, ambele făcînd parte din bazinul lacului Ciad.

Clima, tropicală, înregistrează în ianuarie o temperatură de +20°. Ploile, frecvente și abundente, sînt în schimb de scurtă durată. Cînd le simt apropierea, animalele și păsările junglei se adăpostesc, dar cîm incetează, încep un „concert” cum rar se întîmplă să ascuți. Din toate părțile răzbat niște sunete neobișnuite pentru europeni. Fluierături, biziit de insecte, urlate intermitente de pisici sălbatice, tropote, foșnete, din nou răcnete, unele victorioase, altele disperate. Sînt vietățile junglei, invizibile dar înfricoșătoare.

Republica Central-Africană este una dintre cele mai sărace țări ale continentului african. Datorită exploatării neraționale, economia a fost orientată exclusiv spre producția de bumbac și de cafea pentru export, specializare unilaterală care provoacă o lipsă cronică de alimente. De aceea, e ușor de înțeles că nivelul de trai al populației este foarte scăzut. De-a lungul drumului care taie jungla dintre Bangui și Mbaiki, străjuit de o parte și de cealaltă de un zid de copaci seculari, se află niște satelele alcătuite din cîteva colibe, în cel mai bun caz din lut, dar de cele mai multe ori rezumîndu-se la un acoperiș de paie fixat pe patru piloni. Magazine nu există, căci pămîntul oferă locuitorilor bruma de alimente cu care să-și potolească foamea, iar o fișie de pinză ține loc de haine. Și totuși drumul dintre cele două orașe oferă o surpriză. În junglă se află școli. Este unul din semnele vieții noi.

Căci în ultimul timp guvernul țării a acordat o deosebită atenție învățămîntului și pregătirii de cadre naționale. În agricultură a început o campanie în vederea dublării suprafețelor însămintate. Iar în momentul de față se elaborează un plan de dezvoltare industrială a țării menit să mărească vechile întreprinderi (foarte puține de altfel; cîteva fabrici de egrenat bumbac și de ulei, cîteva mici mine de diamante și aur etc.) și să creeze altele noi îndeosebi în industria prelucrătoare, textilă, forestieră și minieră. Orientarea spre colaborarea cît mai strînsă cu țările vecine, în special cu Ciadul și cu Camerunul, are drept scop ca prin eforturi comune să contribuie la dezvoltarea economică și deci la consolidarea independenței.

M. Saveliev

— Și cu această reportajul nostru a luat sfîrșit...

Zăpada te îngheață sau te încălzește, după cum te porți cu ea

CONSUMAȚI CU ÎNCREDERE:

Laptele de antilopă

Lucrătorii rezervației naturale Askania-Nova au fost primii care s-au gândit să guste și să analizeze... laptele de antilopă. Compoziția chimică a acestuia s-a dovedit mult mai bogată decât a laptelei de vacă: conține de trei ori mai multe grăsimi (8-12 la sută) și de două ori mai multe proteine. Doi dintre salariații rezervației, atinși de o formă activă de tuberculoză, au urmat o cură de lapte de antilopă și s-au vindecat. Aceste două cazuri au atras atenția medicilor din Harkov. Unul dintre ei, chirurgul B. Kengiev, a experimentat laptele de antilopă pe animale și a obținut vindecarea ulcerelor gastrice la câini. Incurajat de acest succes, medicul a prescris lapte de antilopă citorva bolnavi cu ulcere vechi, neglijate, care necesitau intervenții chirurgicale. Și o nouă surpriză: după o lună de tratament bolnavii s-au vindecat.

În momentul de față însușirile curative ale laptelei de antilopă sînt studiate și în alte țări. Cercetări de laborator au arătat că aceste însușiri se datoresc unor microorganisme care extermină agenții patogeni.

S. Kacikov

CE SPUN STELELE?

Horoscopul dumneavoastră...

Se știe ce susțineau pe vremuri astrologii: că fiecare om se naște sub o anumită constelație care, împreună cu alți aștri, situată într-un anumit fel, îl influențează în cursul întregii vieți. Se mai știe, însă, că mulți astrologi din zilele noastre nu cred nici ei în ceea ce spun. În consecință, ceea ce cere cititorilor autorul acestui horoscop, Herbert Lolein, este numai să fie crezut că l-a întocmit după toate regulile „artei”. La rîndul ei, revista „Nedelea” după care reproducem horoscopul, îl recomandă evident doar

ca pe un divertisment și o curiozitate. Ne asociem recomandării.

Capricornul (constelația celor născuți între 22 decembrie și 20 ianuarie). În cursul anului 1967 fiți cu băgare de seamă, mai ales dacă v-ați născut între 22 decembrie și 3 ianuarie. Veți fi supus, în activitatea profesională dar și în viața particulară, la supra-solicitări. Treburile dv. financiare vor cunoaște o ușoară înrăutățire. Dacă v-ați născut între 15 și 20 ianuarie veți suferi influența nefavorabilă a lui Jupiter, aflat în zona Capricornului. Riscați să aveți neplăceri în familie, căsnicie și chestiuni sentimentale. Vă așteaptă, deci, încercări dificile și trebuie să fiți maleabil. O bucurie pentru cei născuți între 11 și 20 ianuarie: în a doua jumătate a anului 1967 aveți toate șansele să nimeriți într-o zodie neobișnuit de norocoasă.

Vărsătorul (21 ianuarie — 18 februarie). Cei născuți între 21 ianuarie și 12 februarie vor fi favorizați de Saturn. Pe ceilalți planeta îi va ocroti în 1968. Dacă v-ați născut între 21 și 24 ianuarie atenție sporită la perioada 12 februarie — 31 martie 1967: nu încercați să vă atingeți ținta cu orice preț, vă paște nereușita. Între 23 mai și 18 octombrie fiți foarte prudenți cu propunerile care vi se vor părea ademenitoare căci ele pot avea urmări nefaste, mai ales în luna august. Stelele vă prezic frământări în dragoste.

Pesții (19 februarie — 20 martie). În luna martie soarta nu vă pregătește surprize de nici un fel: veți ieși din zona de influență a lui Saturn. Cele mai bune luni pentru a vă recrea: iunie, iulie, octombrie și noiembrie.

Berbecul (21 martie — 20 aprilie). Anul 1967 vă va aduce succese în activitatea dv. profesională și în dragoste (din aprilie pînă în iulie).

Taurul (21 aprilie — 20 mai). Nu vă bizuiți numai pe forțele proprii. Amintiți-vă că împrejurările au importanță lor și că trebuie luate în considerație.

Gemenii (21 mai — 21 iunie). Probabil că veți călători mult. Anul 1967 va fi pentru dv. un an bun. Veți lega prietenii noi. Dar din aprilie pînă în iunie veți fi supus la tentații la care e bine să rezistați.

Racul (22 iunie — 22 iulie). Prima decadă a lunii ianuarie vă rezervă încercările cele mai grele. Să nu vă pierdeți încrederea în forțele dv. și totul se va sfîrși cu bine. Dacă nu sînteți căsătorit, în 1967 aveți toate șansele să fiți. În cursul anului nu vă așezați la volan: sînteți amenințat de accidente.

Leul (23 iulie — 23 august). Poziția stelelor în această perioadă este extrem de rară. Tot anul vă așteaptă succese uimitoare, fără eforturi din partea dv. Veți câștiga la loterie!

Fecioara (24 august — 23 septembrie). Vă va influența Uranus. Veți avea mai mult succes în chestiunile sentimentale decît anul trecut. Ar fi bine totuși, să imprimați aspirațiilor dv. o orientare nouă.

Balanța (24 septembrie — 23 octombrie). Fiți prudent în tot cursul anului și mai ales între iunie și septembrie. Familia și munca vă vor pricinui mai multă bătaie de cap.

Scorpionul (24 octombrie — 22 noiembrie). Abțineți-vă de la acțiuni și hotăriri pripite. Evitați conflictele! Nu vă abateți de la principiile dv!

Dacă veți da ascultare acestor sfaturi veți întâmpina anul 1968 cu optimism.

Săgetătorul (23 noiembrie — 21 decembrie). Veți avea parte de un an plin de felurite surprize. Cele mai bune luni: aprilie, iulie și august.

MICA ENCICLOPEDIA

De ce ne gîdilăm?

Reacția atît de obișnuită a gîdilatului i-a interesat pe medici din cele mai vechi timpuri. Se crede, de exemplu, că puterea de stăpînire a oamenilor poate fi judecată după modul cum reacționează la gîdilat. S-a remarcat, de asemenea, că locurile cele mai sensibile la gîdilat sînt și cele mai vulnerabile la durere.

Într-o vreme, gîdilatul a fost un aliat prețios al omului. Părul care acoperea corpul strămoșilor noștri din caverne și care juca rolul de radar, sensibil la cea mai mică adiere, transmitea pielii informații importante. Cea mai ușoară gîdilătură stîrnită de un curent de aer îi avertiza fie de schimbarea timpului, fie de apropierea cuiva, poate a unui dușman sau a unui roi de insecte. Animalele reacționează și astăzi la acest fel de avertismente. Urmăriți un cal, de pildă, care fără să se întoarcă își increște pielea și-și agită coada înainte ca tăunul să se așeze pe el.

Dar de ce ne vine să ridem cînd sîntem gîdilați? Poate că explicația ar trebui căutată tot în trecutul îndepărtat, cînd hăituita populație a peșterilor, avertizată de pericol, aștepta plină de încordare atacul. Dacă alarma se dovedea falsă, survenea destinderea nervoasă exprimată prin hohote de ris.

Un grup de cercetători din Chicago a studiat comportarea oamenilor la gîdilat. Cu acest prilej a reieșit că bărbații sînt la fel de sensibili ca femeile, deși nu le place să-și mărturisească această slăbiciune, și că tinerii rezistă mai greu decît bătrînii. Copiii nu le place să fie gîdilați: cei foarte mici plîng, ceilalți caută, într-un fel sau altul, să scape de neplăcuta senzație și numai cînd încep să înțeleagă că sînt gîdilați în glumă — acest discernămint apare de obicei după patru ani — reacționează prin ris. S-a stabilit, astfel, că starea de siguranță care însoțește perceperea conștientă a gîdilatului („E doar o glumă!”) ne face să ridem, iar nesiguranța, necunoașterea cauzelor acestei senzații dă naștere la neliniște și teamă.

Gîdilatul nu e atît de inofensiv pe cît pare. În urmă cu secole el s-a numărat printre cele mai insuportabile torturi.

Și un ultim semn de întrebare rămăsă fără răspuns: de ce ne reacționăm de loc cînd ne gîdilăm noi înșine?

(Din „Nedelea”)

...SUFLETUL COMERȚULUI

Răscumpărați-vă soția!

„Soția dumneavoastră a fost răpită de un rus. Dacă vreți s-o eliberați din captivitate, opriți-vă mîine în dreptul semnelor „T și T” pe șoseaua Portsmouth. Parola de trecere — „Moskvici”.

Un prieten”

Nu vă alarmați! Orice femeie palpita de emoție în captivitatea unui săpitor atît de frumos. „Moskvici” oferă o siguranță deplină și rezistă la toate capriciile drumurilor (și ale conducătorului!) E plin de inovații și superb finisat.

Grăbiți-vă să vă recăpătați soția. Costul automobilului e o sumă de răscumpărare destul de modestă.

Firma „Thompson și Taylor Limited”

Așa sună reclamele unei firme londoneze care vinde autoturisme „Moskvici” și „Volga”.

CEA MAI GUSTATĂ EXPOZIȚIE

Gastronomii (și gurmanzii) între ei

Pentru specialiștii industriei alimentare, Salonul gastronomic internațional, deschis recent în capitala Franței, a prilejuit un interesant schimb de păreri cu oamenii de știință. Pentru vizitatori, el a însemnat un fel de excursie culinară în jurul globului, gustată — la propriu — în primul rînd de gurmanzi.

Cele 35 de țări participante au expus de predilecție produse nealterabile, conservate, congelate sau deshidratate. Un pavilion special, cu titlul inițial de „Alimentația viitorului”, a prezentat supe și legume sub formă de praf, șunci, biftecuri, căpșuni și alte bunătăți înghețate acum doi ani și păstrate în punji din plastic. Dar, spre a nu-i decepționa pesemne pe vizitatori, titlul pavilionului a fost ulterior schimbat în „Alimentația probabilă a viitorului”.

Expoziția a beneficiat de un solid suport documentar. Savantul Marcel Sarraut, de exemplu, a ținut o conferință despre piine. Primele piini, și-a informat conferențiarul ascultătorii, au fost descoperite de egiptologi în sfîrașul fagului lui Ramses al III-lea (acum 4000 de ani). În Grecia antică au existat câteva varietăți de piine: neagră — pentru oamenii de rînd, amestecată cu ulei de măsline — pentru bolnavi, cu adaos de substanțe stimulente — pentru atleți (aceasta să fie oare originea doping-ului?) etc.

Un medic, specialist în alimentația sportivilor, a atras atenția asupra unor combinații alimentare, după părerea lui nereușite, declarînd război în primul rînd cafelei cu lapte și ceaiului cu lapte, aceste amestecuri îngreunînd, pare-se, digestia (cafeina și teina coagulează caseina din lapte și împiedică buna lui asimilare de către organism).

În afara alimentelor tradiționale, Salonul gastronomic a prezentat cîteva produse noi: făină de orez dietetică cu un procent ridicat de proteine, brînză cu numai 5 la sută grăsimi, recomandată obezilor etc., și metode noi de preparare rapidă a alimentelor: legume tăiate mărunt, uscate și „explodate” (asemeni „floricelor” de porumb) care fierb în numai 5 minute în loc de 30, sucuri fabricate în cîteva secunde și alte mici miracole foarte apreciate de consumatori dar în special de cei — mai exact de cele — care le prepară.

A. Zubov

Un cartof care a ținut să fie original (Greutatea 1130 gr, „domiciliul” satul Aniskino, regiunea Moscova)

Cea din urmă cursă...

(Urmare din pag. 4-a)

ora. Dar când, în 1955, în Nevada mașina s-a scufundat, Campbell a trebuit să o ridice la suprafață, să o repare și să o folosească din nou. N-avea de unde să-și procure bani pentru una nouă; e chiar cea mai mare companie petrolieră engleză a refuzat să-i acorde credite.

Și totuși, pe această „Pasăre albastră” rănită, Campbell a săvârșit din nou minuni, doborând, unul după altul, recordurile americane. Iar în 1964 a izbutit un lucru fără precedent: a cucerit în același timp ambele recorduri de viteză — pe apă și pe uscat. De altfel, pe uscat a trecut pentru prima oară bariera de patru sute de mile, înregistrând 403,1 mile pe oră.

În această goană frenetică era ceva fatal. Campbell nu-și mai „calcula” acum riscul, în speranța că avea să atragă din nou asupra-i atenția marelui business, dar era privit în continuare cu scepticism. „Recordurile dumneavoastră sînt prea mari spre a putea fi aplicate pe apă și pe uscat și prea mici pentru calea aerului: În epoca zborurilor cosmice ele nu mai înflăcărează imaginația” — i se răspundea în birourile firmelor constructoare de motoare.

Între timp, însă, concurenții americani au trecut la ofensivă. Montînd pe sașii de automobil motoare de avioane cu reacție, ei au doborît recordul pe uscat atingînd, în noiembrie 1965, viteză de 600,60 mile pe oră. Atunci, Campbell cu echipa lui a început să creeze o mașină care urma să înregistreze 800 de mile pe oră. Campbell visa

să fie primul om care să atingă o viteză supersonică pe pămînt. Dar visul i-a rămas nerealizat, căci n-avea cine să-l sprijine. (După moartea tragică a lui Campbell, Erich Norris, autorul proiectului automobilului supersonic, a spus cu amărăciune: „Mai are oare sens să continuăm opera începută? Cine, în afară de Donald, s-ar încumeta să se așeze la volanul unei asemenea mașini?”).

După eșecul pe uscat, Campbell a început să-și îndrepte din nou atenția spre apă. Dar nici în această direcție lucrurile nu stăteau mai bine. Pentru construcția unei noi „Păsări albastre” avea nevoie de cel puțin o sută de mii de lire sterline, sumă care-i depășea posibilitățile. Așa încît, a cumpărat cu zece mii de lire un motor nou și l-a montat la vechea mașină. Se spune că acest pas riscant ar fi dus la moartea temerarului recordman. Bătrîna „Pasăre albastră” n-a putut suporta putericele bătăi ale tinerei inimii.

În Lancashire ninge. Pe malurile lacului Coniston e liniște. Pescărușii se rotesc deasupra apei, ogîndindu-se în suprafața verzuie. Scafandrii au scos la suprafață resturile „Păsării albastre”, dar cadavrul lui Campbell n-a fost găsit încă. Pe țărmul lacului vine în fiecare dimineață o femeie și silueta ei se poate distinge și în amurg. Este Tonia, soția dispărutului. Așteaptă. În vila pustie, cu ochișorii de mărgelă ațintiți în tavan, mister Whoppit, ursulețul de catifea albastră, așteaptă și el..

Poșta medicului

(Urmare din pag. 8-a)

ION PĂDUREANU — Sebiș: Cauzele slăbirii pot fi multiple și este greu să ne pronunțăm numai pe baza tubajului gastric. Vă recomandăm să faceți o serie de analize: hemogramă, V.S.H., examen coproparazitologic, glicemie etc. după care vă rugăm să reveniți.

MIRELA V. — Timișoara: 1) În perioadele de „asalt” sau surmenaj recomandăm fiicei dv un tratament susținut cu Glicofiolă i.m. timp de zece zile asociat cu vitamina B₆ pe gură. Dacă e motivată, va lua 2 comprimate zi de Benactizin. 2) Pentru cealaltă fiică sînt necesare o serie de analize: chimismul gastric, examenul coproparazitologic (repetat în serie) și probe hepatice (disproteinemie) care vor depista desigur originea fenomenelor neplăcute pe care le-ați observat. Citiți și răspunsul dat în nr. 2/1967 sub Irina-Călan.

S. S. — Deva: Noțiunile utile de educație sexuală și problemele care vă interesează le găsiți tratate în cartea „De vorbă cu părinții” de dr. R. Dumitriu, apărută recent în Editura Medicală.

DECOLA — Timișoara: Înotul, cînd e posibil, și exercițiile fizice de tipul celor recomandate în cadrul articolelor despre culturism pot ajuta într-o oarecare măsură creșterii în înălțime. Dacă vîrsta dv o „permite”, puteți încerca și un tratament hormonal sub supraveghere medicală.

D. M. — Sibiu: Este vorba de un fenomen nervos reflex cu nimic anormal la vîrsta dv și pentru combaterea lui vă recomandăm exerciții fizice, dusuri reci alternînd cu dușuri calde, evitarea alimentelor excitante, a alcoolului și cafelei.

MARIAN D. și VIDONI I. — Făget: Am dat în nr. 35/1966 tov. Doru Secler — Sibiu, o bibliografie sumară de cărți tratînd problema culturismului. Vă rugăm să cercetați colecția revistei. Vom mai reveni periodic cu articole pe această temă.

CĂTĂLIN SADOVEANU — Tg. Neamț: Aveți o acnee juvenilă inerentă vîrstei. Pentru înnuiera și albirea comedoanelor puteți utiliza Rp. Acid acetic diluat (10 la sută) 3 g + Glicerina 5 g + Talc 14 g. Această pastă se lasă peste noapte. Vă mai recomandăm Rp. Trietanolamină 8 g + Borax 2 g + Glicerina 5 g + Spiritus vini 25 g + Apă distilată 60 g. Această loțiune este foarte bună pentru tamponare. În plus, igienă locală, alimentație lipsită de excitante, bogată în vitamine și eventual complex B6 drajeuri pe zi.

NICULESCU VASILE — București: 1) Ați omis să ne precizați sediul „pietrelor” dv: ficat sau rinichi? Vîrsta dv. nu prezintă o contraindicație pentru o intervenție chirurgicală. 2) Împotriva insomniilor rebele, dacă medicamentele menționate de dv. nu au dat rezultate, vă recomandăm produsul Nozinan care se obține pe bază de prescripție medicală.

S. I. — Iași: După cum am mai precizat, răspunsurile noastre nu pot fi date decît în cadrul acestei rubrici. După semnele descrise, dv. suferiți de rinofima, consecință a unei acnee rozacee. Aplicați comprese calde de rezorcină 5% sau alcool camforat 1%, adăugat în proporție de 1-2 linguri la 1 litru de ceai de mușetel. În intervalul dintre comprese, veți utiliza următoarea pomadă: Rp. Sulf pre-

cipitat 1 g, ihtiol 0,5 g, rezorcină 0,5 g, oxid de zinc, talc, lanolină și vaselină, cîte 5 g. În afara tratamentului local, röntgenterapia superficială dă rezultate bune. Dacă leziunile nu se vindecă, ultima soluție este intervenția chirurgicală prin zăpadă carbonică, decorticarea nasului cu electrocauterul sau diatermocoagularea.

MIHOC ION VASILIE — Satul Mitnucul-Mic, raion Făget, regiunea Banat: 1) Răspunsurile la întrebările formulate în prima scrisoare le-ați citit, desigur, în nr. 2 al revistei. 2) Împotriva surmenajului și a scăderii capacității de muncă, vă recomandăm Glutarom 8-10 drajeuri zilnic, în 4-5 prize, și conținutul unei fiole de vitamina B₆ (5 ml) de băut o dată pe zi.

PĂVALUCA — Cluj: Analiza nu oferă într-adevăr nici un motiv de îngrijorare și totul se rezumă, după părerea noastră, la fenomene de inhibiție trecătoare.

ARACHELIAN — București: După rezultatul examenului de laborator, pare să fie vorba într-adevăr numai de o uretrită (și nu de o nefrită, cum greșit ați înțeles dv.) banală. Pentru precizarea diagnosticului este indicat un tușeu prostatic, urmat de un nou examen al secreției. Apoi reveniți.

K. M. — Arad: Toate fenomenele pe care le acuzați se datoresc spondilozelor lombare. Tratamentul, balneo-fizioterapie și ortopedic de lungă durată, trebuie dirijat de către un medic specialist. În orice caz, vă recomandăm evitarea frigului și umezelii, purtarea unui lombostat și evitarea oricărui efort fizic.

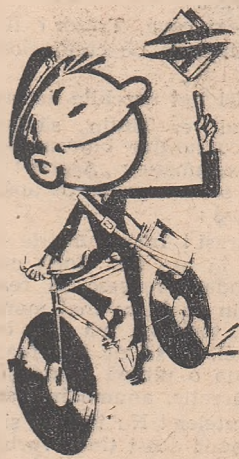
BONDOC DANIEL — București: Este vorba, probabil, de un herpes genital, care de obicei nu necesită decît o igienă locală a pielii și o accelerare a desicției veziculelor herpetice cu praf de sulfamidă sau cu următoarea pomadă: Rp. Peroxid de zinc 10 g, talc 40 g, acid salicilic 1 g. Dacă cicatrizarea evoluează prea lent, veziculele vor fi atinse cu o soluție de nitrat de argint 1%, o dată pe zi, după care se pudrează cu praf de sulfamidă.

DRĂGAN CORNELIU — Hunedoara: Dacă ar exista un remediu universal împotriva cheliei, nu ar fi atîtea chelii. Din păcate, tratamentul acestei afecțiuni dermatologice cunoaște mai multe eșecuri decît succese. De aceea nu vă putem decît enumera cîteva dintre cele mai recente mijloace de tratament: Romavit (4-6 comprimate pe zi, repartizate în mai multe prize, înaintea meselor, timp de 3-4 luni), loțiuni de păr cu vitamina H3 sau cu esterii ai vitaminei F și Dietilstilbestrol. Rezultate bune se obțin și cu următoarea emulsie: Rp. Colesterina 1 g, alcool 95° 98 g, ulei de ricin 0,5 g, parum 0,5 g. Se dizolvă colestherina în alcool, adăugînd restul ingredientelor.

ANDREEA — București: În ptiza mamară tratamentul poate fi medical (terapie hormonală, tonice generale, cultură fizică, masajul sinilor, mijloace de susținere) sau chirurgical (mastopexie). Avem impresia că în cazul dv. ultima soluție este și cea mai indicată, în care scop vă puteți adresa secției de chirurgie estetică a Spitalului clinic Fundeni.

PANAIT GHEORGHE — București: Deformările dv. toracice nu sînt decît sechelele, adică urmele unui rahitism din copilărie care la vîrsta dv. cu greu pot fi înlăturate. Cultura fizică medicală, calciterapia și helioterapia marină reprezintă totuși o triadă de mijloace ajutătoare, pe care vi le recomandăm.

Cititori de la sate!

PRIMIȚI LA DOMICILIU
cărțile care vă interesează, adresîndu-vă în scris
Librăriei Centrale

„CARTEA PRIN POȘTA”

Str. Sergent Nuțu Ion nr. 8-12
Raionul V. I. Lenin — București

Lucrările apărute se livrează
imediat, iar cele aflate sub tipar la
cîteva zile după apariție.

I M P O R T A N T

Secția „DISCUL PRIN POȘTA” din cadrul librăriei vă poate
expedia cu promptitudine și discurile solicitate.

Pentru a cunoaște cărțile apărute și în curs de apariție,
precum și titlurile discurilor înregistrate de „Electrecord”, librăria
vă trimite — GRATUIT — la cerere liste bibliografice, prospec-
te și cataloage.

GALLUS COLOROM
VOPSEȘTE
ORICE ȚESĂTURI

- MĂTASE
- BUMBAC
- LÎNĂ
- ROCHII
- HAINE
- BLUZE

nu numai pentru copii

...ci și pentru adulți se recomandă un consum zilnic de

LAPTE ȘI PRODUSE LACTATE

Conținînd proteine, grăsimi, zaharuri, vitamine și substanțe
minerale în proporții potrivite nevoilor organismului, LAPTELE
și derivatele acestuia nu pot lipsi dintr-o alimentație rațională.

Găsiți sortimentele preferate la MAGAZINELE COOPERATI-
VELOR DE CONSUM, aprovizionate zilnic cu lapte și produse
lactate.

Întîmplare semifantastică

În primul rînd să vă povestesc cum s-a născut ideea acestei schițe.

Lucram într-o seară, cînd în odaie a intrat fiica mea, elevă în clasa a VIII-a.

— Îngăduie-mi, tată, mi se adresează ea, să fac o succintă expunere a următoarei idei. Socot că ar fi oportun să situezi umorul pe planul al doilea, să ridici cu toată principialitatea și cu mult simț de răspundere problema îmbunătățirii dezvoltării genului fantastic și să-ți aduci aportul personal la această, ca să zic așa, operă importantă.

— Ce-ai pățit? am întrebat-o. De ce te exprimi așa de întortocheat? Unde ai învățat să vorbești așa?

— Sînt în măsură să-ți răspund la întrebare. Am să tratez problema pe scurt. Vin de la o sedință și...

— Am înțeles. Nu-i nevoie să continui. Dar să revenim la rugămintea ta. Vrei să compun o povestire fantastică?

— Pui problema în mod just.
— Bine, i-am răspuns, am să încerc. Fără să fie o povestire exclusiv fantastică, va avea totuși un element fantastic.

În povestirea mea vor fi două personaje și un ciine. Bă nu, va fi și un al treilea personaj, pentru că altminteri sfîrșitul ar fi trist și mie nu-mi plac sfîrșiturile triste. Nu-s genul meu.

Primul personaj, un tînăr pe nume Tiutin, e de profesie orator, dar nu atît din vocație cît dintr-o veche deprindere de a vorbi pretutindeni: la

veste, tovarăși, nu voi insista asupra istoricului acestei situații, intrucît se remarcă un consum sporit de apă pe cap de locuitor în persoana mea și această luare de cuvînt tinde să devină de o inaccesibilitate nedorită pentru masele largi...

— Înțelegi ceva, Trezor? îl întreabă Ivan Sergheevici pe credinciosul său pătruped.

Trezor își lipi urechile de cap.

Era cazul ca Tiutin să lanseze în spațiul inconjurător binecunoscuta și succinta exclamație: „Ajutor!” Înghițind, însă, o nouă porție de apă, sărmanul continuă:

— Tovarăși! Imprejurările de față evoluează în așa fel, încît cu fiecare nouă afundare reușesc să realizez a-dîncimi din ce în ce mai mari. În felul acesta, tovarăși, mă aflu în pragul perspectivei, ca să zic așa, foarte reale de a plonja o ultimă dată și într-o singură direcție, anume într-acolo...

— Nu înțeleg! Nu înțeleg și pace ce vrea să spună acest tînăr vorbăret, observă Ivan Sergheevici și, fluierîndu-și ciinele, o porni de-a lungul malului.

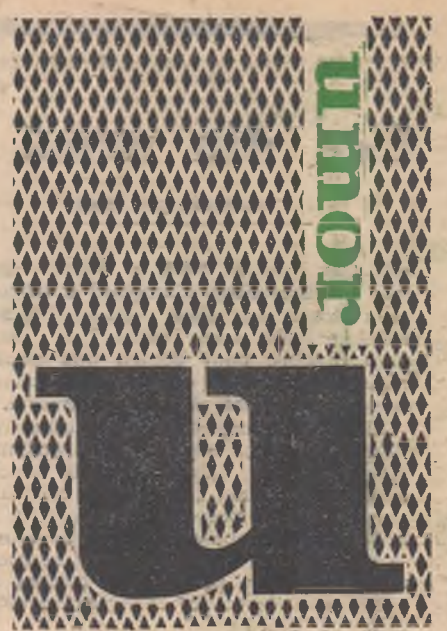
Dacă n-ar fi intervenit o întîmplare fericită, eroul povestirii s-ar fi înecat.

Prin apropiere se plimba, însă, cu barca un alt tînăr, pentru care activitatea sindicală și limbajul modern al sedințelor nu erau străine. Ajungîndu-i la ureche tiradele lui Tiutin, devenite din ce în ce mai incoerente, își îndreptă barca spre țintă și vorbi așa:

Surpriză

Desen de Iuri Cerepanov

O tehnică impecabilă

Ați auzit ce ghețe au fotbalistii americani? Aerodinamice, cu rotile de masă plastică prevăzute cu frîne portative. Pielea de șarpe le face suple, iar căptușeala din piele de leu le conferă forță. Talpa e confecționată din piele de cangur — asta-i secretul capacității lor de a sări! Șireturile se leagă automat, limbile sînt din material sintetic. Dar maiourile! Îmbibate cu extract de coca-cola, ele reîmprospătează forțele jucătorilor obosiți. Ciocapii sînt din masă neoplastică, radioactivi, prevăzuți cu ventilatoare.

Pe virfurile ghetelor sînt aplicați magneți microminiaturali care atrag mingea cu garnitură de oțel. Despre minge ce să mai spunem? Elegantă, imper-

meabilă, impenetrabilă, calculată pentru douăzeci și două de persoane, nu se sparge, nu se alterează (a se păstra la loc răcoros).

Dacă la toate astea mai adăugăm un aparat de radio portativ, montat în corozorul portarului, ne putem forma o imagine completă a nivelului la care se află tehnica fotbalului american.

Poftim? Atunci cum se explică că americanii joacă fotbal așa de prost? Știu eu? Poate au ghinion? Incurcată treabă și sportul ăsta!

I. Prutkovski

Rezervele de aur ale fotbalului

După cîte știu, partea feminină a oamenilor de literă n-a scris niciodată despre fotbal. M-am gîndit să încalc această lege sfîntă.

Am asistat la un meci de fotbal și am urmărit nu atît ce se petrecea pe teren, pentru că acolo n-am văzut nimic interesant, cît pe spectatori. O, spectatorii meciurilor de fotbal nu-s pur și simplu spectatori. Puteți să mă credeți pe cuvînt.

— Ia te uită, iar a pierdut mingea! Ahhh! Să fi fost eu acolo! Aș fi pasat-o întîi la stînga, pe urmă aș fi făcut o fentă...

— A ratat! Iar a ratat! Eu aș fi marcat chiar dacă eram de trei ori mai departe de poartă...

— Au și găsit pe cine să pună centru înaintaș! Huo-o-o! La oase!!!

— Privește-l, privește-l cum se tîrăște ca o broască țestoasă! Îți vine să-l mîni din spate!

Și așa mai departe.

Am înțeles îndată că acolo, pe băncile stadionului, se aflau mii de excelenți înaintași, apărători, portari și cei mai grozavi antrenori. În timp ce pe teren sărmanele broaște țestoase se tîrau după minge cîzînd dintr-o greșeală în alta. Adevărații fotbalisti, cu inimile îndurerate de jalnicul spectacol, trebuiau să stea în tribune, despărțiți de teren printr-o barieră de netrecut.

Pînă cînd vom îndura această situație anormală?

V. Jilinskaite

ședințe, consfătuiri, simpozioane, reuniuni, conferințe etc., etc. Al doilea personaj al acestei istorii contemporane este cunoscutul scriitor rus Ivan Sergheevici Turghenev, acel I. S. Turghenev care a spus, între altele: „...tu mi-ești sprijinul și ajutorul, o măreată și puternică limbă rusă!” Îl va însoți un ciine de vînătoare, să-i zicem Trezor. Al treilea personaj... Dar acest al treilea personaj se va recomanda singur, la sfîrșitul povestirii.

Făgăduitul element fantastic constă în faptul că printre personajele acestei povestiri din zilele noastre figurează un scriitor clasic trecut de mult în lumea celor drepti.

Și acum, povestirea. Era o dimineață liniștită de vară. Plimbîndu-se agale pe malul unui rîu, Tiutin hotărî să se bălăcească puțin în apă. Își scoase hainele și, ușor înfiorat de boarea răcoasă a dimineții, sări de pe malul nisipos și o porni înot. Inotă cît înotă, cu gîndurile hoinărind aiurea, fără să bage de seamă că puterile îl părăseau. La un moment dat sărmanul Tiutin nu se mai putu ține la suprafață...

Întîmplarea voi, însă, ca tocmai atunci să-și facă apariția pe mal un bătrîn înalt, frumos, cu obraji rumeni. Ținea în mînă o pușcă. Alături de el mergea un ciine.

Dacă Tiutin ar fi citit mai mult l-ar fi recunoscut numaidecît pe scriitorul I. S. Turghenev, al cărui portret se află în capul primului volum al Operei sale complete. Dar Tiutin citea puțin și vorbea mult. De aceea, în loc să strige: „Ivan Sergheevici, ajută-mă, mă înec!”, începu:

— Îngăduiți-mi, tovarăși, să mă opresc pe scurt asupra...

— Stai, Trezor, spuse Turghenev, mi se pare că tînărul vrea să ne spună ceva.

Vînătorul se opri, Trezor se așeză, iar naufragiatul Tiutin continuă să vorbească, înghițind apă, scupînd, gîfînd și din nou înghițind apă proaspătă de rîu:

— Îngăduiți-mi să mă opresc pe scurt asupra unei probleme pe care vreau s-o ridic în toată ascutimea ei. Situația creată, tovarăși, e de așa natură încît, aflîndu-mă sub influența unui mediu lichid nu îndeajuns de studiat, sînt supus tendinței de a mă aprofunda în această problemă, eventual fără posibilitatea ulterioară de a reveni la suprafață. În ceea ce mă pri-

— Tovarășe! Mă numesc Marmuev. Numele dumneavoastră îmi este necunoscut, dar dacă nu v-am înțeles greșit, ridicați una din cele mai acute și actuale probleme sub un aspect care impune, din acest punct de vedere, necesitatea stringentă a smulgerii dumneavoastră cît mai grabnice de sub influența păgubitoare a mediului inconjurător. Și, după cîte înțeleg, — dacă tovarășii prezenți nu sînt de acord îi rog să ia cuvîntul — sarcina imediată care îmi revine în momentul de față este ca, fără să-mi cruț forțele, să vă ridic la un nivel superior. Atît am avut de spus, tovarăși, incheie tînărul și-l înhătă pe Tiutin, încă viu.

— Ați pus problema în modul cel mai just, șopti Tiutin.

Convins fiind că actualmente eroul meu e în afara oricărui pericol, închei, cu conștiința datoriei împlinite, această compunere riguroso realistă și foarte ușor fantastică.

Boris Laskin

FOTOGRAFII SE AMUZĂ

DANSATORI FĂRĂ VOIE

Gopak, joc ucrainean. Solist: A. Kopaev

Vals de estradă. Soliști: V. Hmelnițki și I. Istomin

Twist. Soliști: A. Bișevet și V. Șustikov

Foto: A. Bocinin